

DELINQUÈNCIA JUVENIL A LA PROVÍNCIA DE GIRONA

J.A. Morey

En primer lloc vull agrair al meu tutor de TdR, Rafa Corona, el suport incondicional que m'ha lliurat des de l'inici de la realització del treball i la seva orientació constant, que han estat essencials.

No vull que passi desapercibuda l'ajuda inestimable de la Mercedes Saludes, professora del centre que m'ha facilitat la tasca informàtica.

També agraeixo la col·laboració de la Laura del Casal dels Infants de Salt, que ha mostrat un gran interès a proporcionar-me l'ajuda necessària i a tots els joves que m'han concedit una entrevista personal.

Per últim, aquest treball tampoc hauria estat possible sense la contribució dels meus pares pel que fa a la facilitació de contactes en l'àmbit jurídic i de totes les persones del seu entorn judicial, com la Sra. Montserrat Bastit, magistrada de menors de Girona i la professional de l'equip de mediació i reparació penal, les quals han dedicat el seu preuat temps per ajudar-me amb el meu TdR.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	6
JUSTIFICACIÓ	9
1. ELS JOVES I EL SEU ENTORN	16
1.1. La família	18
1.1.1. Classe social	18
1.1.2. Nombre de membres a la família i ordre de naixement dels germans	18
1.1.3. Herència	19
1.1.4. La “llar trencada”	19
1.1.5. Funcionament familiar	20
1.1.6. Tècniques disciplinàries	20
1.1.7. Supervisió	21
1.2. El grup d’amics	21
1.2.1. Patrons de conducta	23
1.2.2. Entorn familiar VS. grup d'amics	24
1.3. Empatia	25
1.3.1. Empatia i conducta pro social	26
1.3.2. Empatia i conducta antisocial	26
1.4. La salut	28
1.5. Altres factors	28
1.5.1. Els mitjans de comunicació	29
1.6. Expectatives de futur	30
1.7. Delinqüència femenina	31
1.8. Els immigrants	31
2. ACTUACIÓ DE LA JUSTÍCIA	41
2.1. Justícia restaurativa	42
2.2. Mediació i reparació	46
2.3. Assessorament	48
2.4. Programa d’atenció a la víctima	48
2.5. Programa de mesures cautelars	48
CONCLUSIONS	50
Els joves i el seu entorn	50
Actuació de la Justícia	53
REFERÈNCIES	55
ANNEXOS	58

Annex 1	58
Entrevista 1	59
Entrevista 2	62
Entrevista 3	65
Entrevista 4	68
Annex 2	72
Annex 3	79

INTRODUCCIÓ

El tema triat per a dur a terme el meu TdR ha estat motivat per l'interès que sempre he tingut vers la delinqüència a causa de la professió dels meus pares: el meu pare pertany al cos de Mossos d'Esquadra i la meva mare és funcionària de l'administració de Justícia. A més, sempre ha estat un tema de debat i disputa en el meu entorn.

La delinqüència juvenil comprèn aquells joves majors de 14 anys i menors de 18 que realitzen determinats actes fixats al Codi Penal com a delictius. El gran nombre de ciutadans i ciutadanes que pertanyen a aquesta franja d'edat són completament diferents pel que fa a les seves condicions de vida.

És pels motius esmentats que em proposo detectar l'entorn en el qual viuen actualment els joves menors d'edat que delinqueixen i quins són els motius que els motiven a fer-ho. Això ho faré mitjançant la recerca d'informació juntament amb estadístiques publicades pel departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i entrevistes a diferents membres de l'equip tècnic penal que entrevisten els menors i s'informen sobre la seva situació i entorn; a més poden influir en les decisions dels jutges i jutgesses de menors en les penes que se'ls imposen als joves segons les conclusions que hagin extret de l'anàlisi psicològica duta a terme anteriorment.

A més, per analitzar fins a quin punt afecta l'entorn social, polític, cultural i econòmic, realitzaré comparacions d'estadístiques de la província de Girona, pertanyent a Catalunya, amb altres províncies i comarques de la mateixa comunitat autònoma, també publicades per la Generalitat de Catalunya.

Per una altra part, també és del meu interès dedicar una part de la meva recerca a les respostes que dona la justícia davant la delinqüència en persones menors d'edat i quin és l'objectiu de les mesures imposades per aquesta, en comparació a les imposades a les persones majors d'edat, i l'eficiència de la reeducació.

Més enllà d'això, m'agradaria conèixer el punt de vista personal dels jutges i jutgesses en la seva professió, fent ús de l'oportunitat d'accedir a concertar diverses entrevistes amb aquests professionals, dedicats especialment a la delinqüència juvenil i vull poder determinar si prenen les decisions amb la Llei a la mà o es deixen endur per l'ètica i el seny en determinats casos.

Finalment, crec que una part de gran rellevància és conèixer també el punt de vista dels joves que es troben en una situació desfavorable i conèixer quines han estat les causes que els han portat a estar en la situació actual i la seva experiència personal. Amb aquestes entrevistes vull desfer els prejudicis que tenen molta gent vers els immigrants i demostrar, que tot i tenir en compte la meva hipòtesi, aquesta no es compleix en tots els casos.

Personalment, opino que aquesta qüestió és poc tractada habitualment i no ocupa cap lloc en les preocupacions o inquietuds dels ciutadans més enllà dels treballadors socials, psicòlegs, jutges i jutgesses, cossos policials i altres professions que tenen contacte constant amb ella.

És per això que tinc la motivació d'aprofundir en aquest tema i destapar els prejudicis que envolten els delinqüents, marcats actualment per la influència dels mitjans de comunicació; la meva opinió inicial és que el seu entorn i les seves experiències els han portat a prendre decisions que no haguessin pres en altres circumstàncies.

Per afirmar-ho m'he basat en la cita del filòsof José Ortega y Gasset 'Jo sóc jo i les meves circumstàncies'. Ortega y Gasset va ser l'exponent principal de la teoria del perspectivisme en la que sintetitza el racionalisme i l'escepticisme: pels escepticistes no existeix una realitat absoluta, objectiva i universal, ja que aquesta està subjecta a un context social, històric, cultural, etc. del que depenen, mentre que pels racionalistes sí que existeixen realitats universals, eternes i absolutes.

El perspectivisme dóna la raó als escèptics pel que fa a la subjectivitat de la realitat però afegeix que aquest punt de vista també pot ser objectiu per això diu: "Cap ésser humà amb la seva circumstància coincideixen, després el jo és diferent i cadascú captarà la part de veritat corresponent.

El que un veu, no pot veure-ho un altre. Cada individu, cada persona, poble o època és un òrgan insubstituïble per a la conquesta de la veritat...".

Per aquesta raó la hipòtesi prèvia a la realització del TdR és que el context (històric, social, polític, cultural...) és el principal factor desencadenant de la delinqüència en persones menors d'edat juntament amb l'efecte que aquest té en la seva psicologia.

Pel que fa a la Justícia juvenil, tot i tenir l'objectiu d'afavorir al jove infractor per reeducar-lo en la no-reincidència, no ho aconsegueix en molts casos, ja que hi ha altres factors personals que no li permeten tenir l'èxit.

JUSTIFICACIÓ

Tal com he introduït en l'apartat anterior, he triat aquest tema per diversos motius esmentats anteriorment.

Pel que fa a termes més concrets, abans de triar en quin territori enfocar el tema he realitzat una recerca per acotar els meus objectius. Per això, he buscat, dins de la comunitat autònoma de Catalunya, quina de les províncies és en la qual més taxa de delinqüència juvenil hi ha i concretament, en quina comarca.

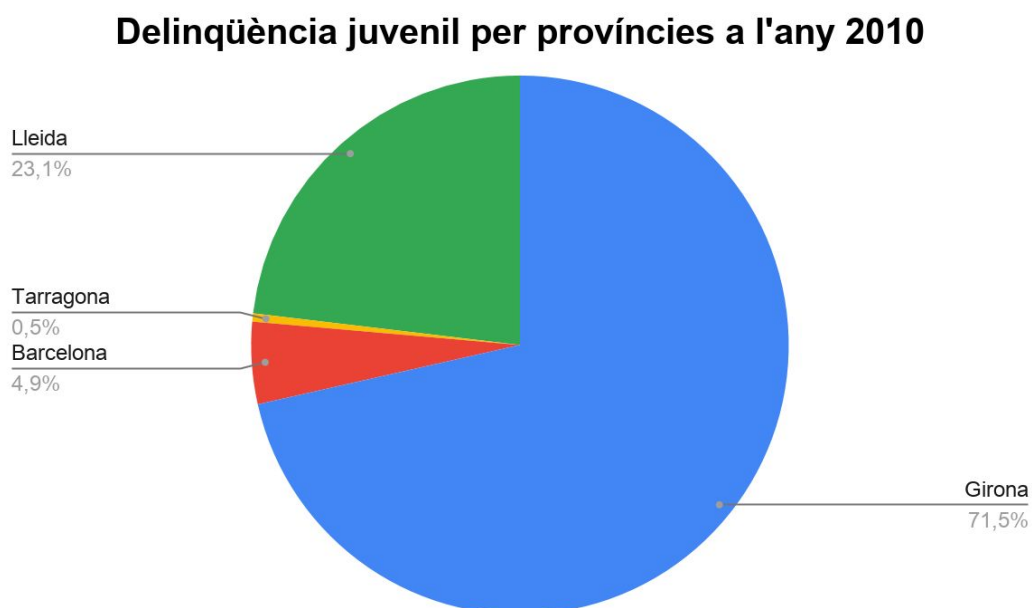

Figura 1. “L’execució penal a Justícia Juvenil a Tarragona. Anàlisi comparativa entre Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona”¹

Tal com es pot observar en aquest gràfic de sectors de la delinqüència juvenil, que mostra el percentatge d’actes delictius comesos a cadascuna de les 4 províncies catalanes, Girona és la província amb una taxa de delinqüència major a les altres.

Per aquest motiu, he decidit enfocar el meu treball en el territori gironí.

Tot i això, les dades dels 2010 no resten inalterables, sinó que han variat en 9 anys.

¹ Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Centre d’Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

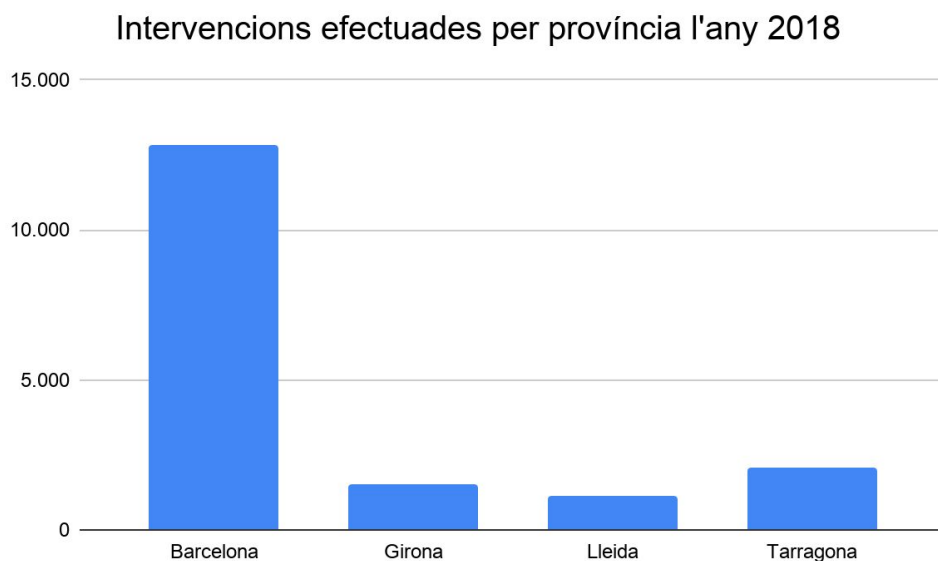

Figura 2. “Justícia juvenil 2018. Intervenciones efectuadas. Provincias”²

El gràfic de barres anterior mostra el nombre d'intervencions que s'han realitzat a cadascuna de les províncies de Catalunya durant el darrer any 2018. A Barcelona és on més intervencions s'han efectuat en l'àmbit de la delinqüència juvenil (12.828) seguit de Tarragona (2.085). Girona se situa a la tercera posició amb 1.549 intervencions i finalment, es troba Lleida, en la qual no superen les 1.140.

A causa d'aquesta notable disminució de delictes duts a terme per menors a Girona i l'augment que s'ha produït a Barcelona, també m'he proposat conèixer les causes desencadenants d'aquest fenomen.

Un cop triada la província de Girona per enfocar el meu TdR, he volgut fer una comparació entre el desenvolupament de la delinqüència juvenil a la província catalana amb el cas espanyol.

² Font: elaboració pròpia a partir de dades de l' Idescat. Departament de Justícia.

Comparación del crimen en Girona frente al conjunto de España

Variación interanual del crimen en lo que va de año

Figura 3. “Comparación del crimen en Girona ante el conjunto de España. Variación interanual del crimen en lo que va de año.”³

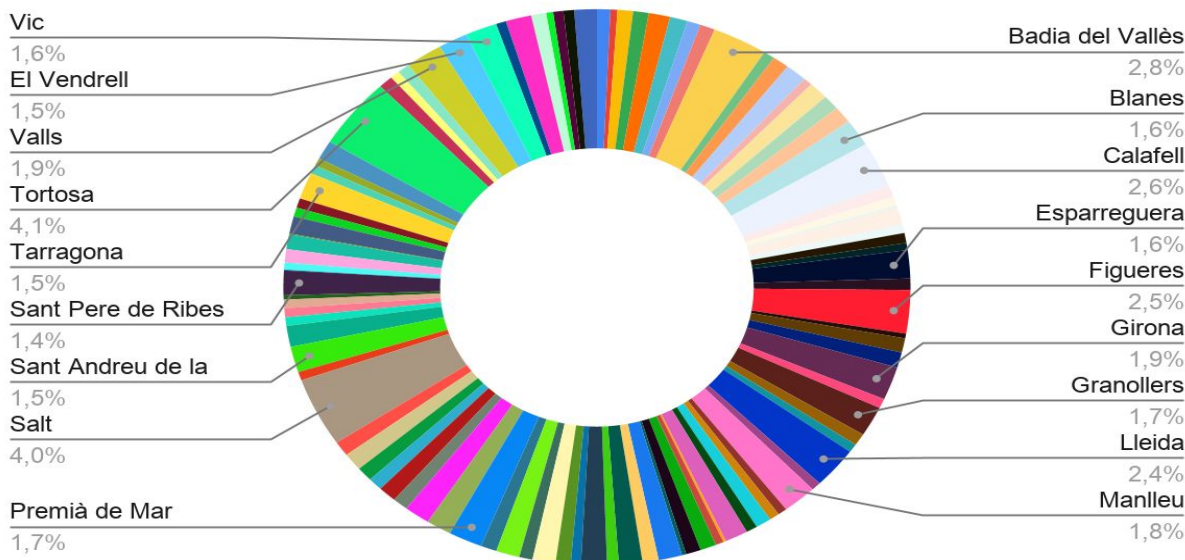
A Girona la variació del crim va estar bastant constant l'any 2015 però va disminuir radicalment durant els anys 2016 i 2017. En finalitzar aquest últim, la xifra va augmentar espectacularment fins a sobrepassar la inicial pertanyent el 2015 mentre a Espanya, el nombre de crims augmentava a poc a poc de manera gradual, restant superat per la província gironina en l'actualitat.

Amb la intenció de determinar el treball de camp que completarà el meu treball, i com a suggeriment del meu tutor, he fet una recerca de la ciutat gironina en la qual s'efectuen més intervencions en la justícia juvenil. Després de la capital, Girona, Salt és la ciutat en la qual sembla que es cometen més delictes duts a terme per menors d'edat a causa del gran nombre de notícies dedicades a l'abundant delinqüència que té lloc al territori.

Aquest fet es pot relacionar amb diversos factors socials i circumstancials que relacionen Salt amb la població que més ajuts socials ha rebut.

³ Font: Ministerio del Interior (en línea), www.epdata.es

Ajuda alimentària l'any 2017 a Catalunya

Expedients informatius i de risc d'infants iniciats durant l'any 2017 a Catalunya

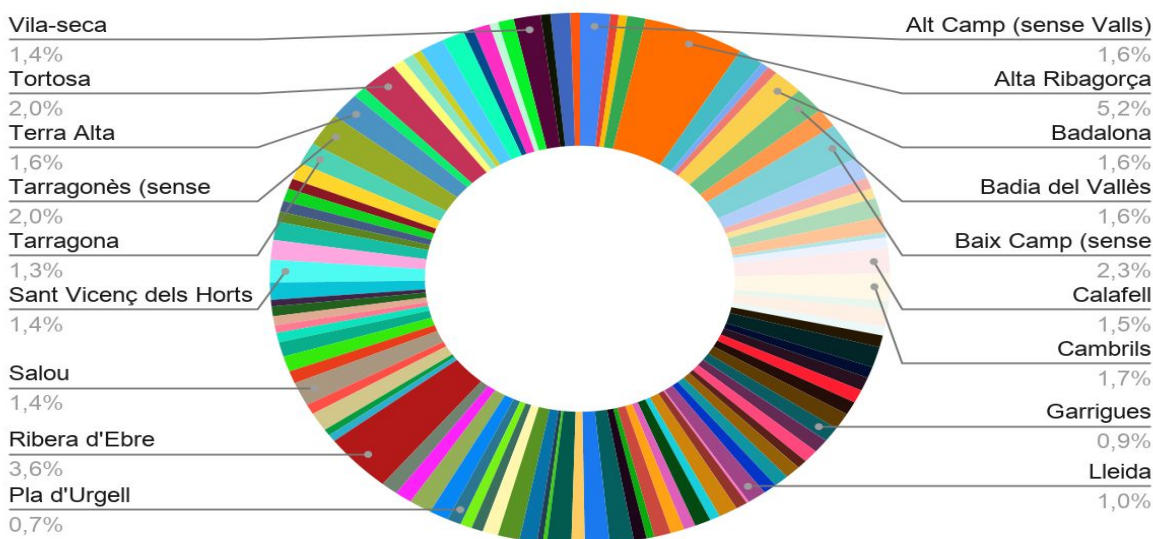

Figura 4. "Indicadors relatius a la protecció social. Àrees bàsiques de serveis socials. 2/2 Catalunya 2017."⁴

Com es pot observar en el primer gràfic de sectors, Salt és la ciutat que més ajuda alimentària va rebre l'any 2017, essent només superada per Tortosa (Tarragona).

⁴ Font: elaboració pròpia a partir de dades de l' Idescat i Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Tot i això, el segon gràfic mostra que la comarca en la qual més expedients informatius i de risc d'infants iniciats durant l'any ha estat l'Alta Ribagorça. En canvi, a la ciutat de Salt la xifra és de les més inferiors que trobem a Catalunya.

L'any 2013 l'Ajuntament de Salt va prendre mesures vers l'abundant delinqüència i van ser expulsats 54 delinqüents que actuaven de manera multireincident a la ciutat o vivien a la localitat, fet que va disminuir els actes criminals un 13,3%.

En el cas dels robatoris a l'interior de vehicles, s'ha atribuït un important descens al fet que un dels lladres que havien detingut nombroses vegades ha ingressat a la presó. La unitat canina també ha tingut un gran paper en la detecció d'actes per consum i tinença de drogues.⁵

A més, aquest fenomen també s'associa a l'abundant immigració que resideix a la ciutat, gairebé la meitat.

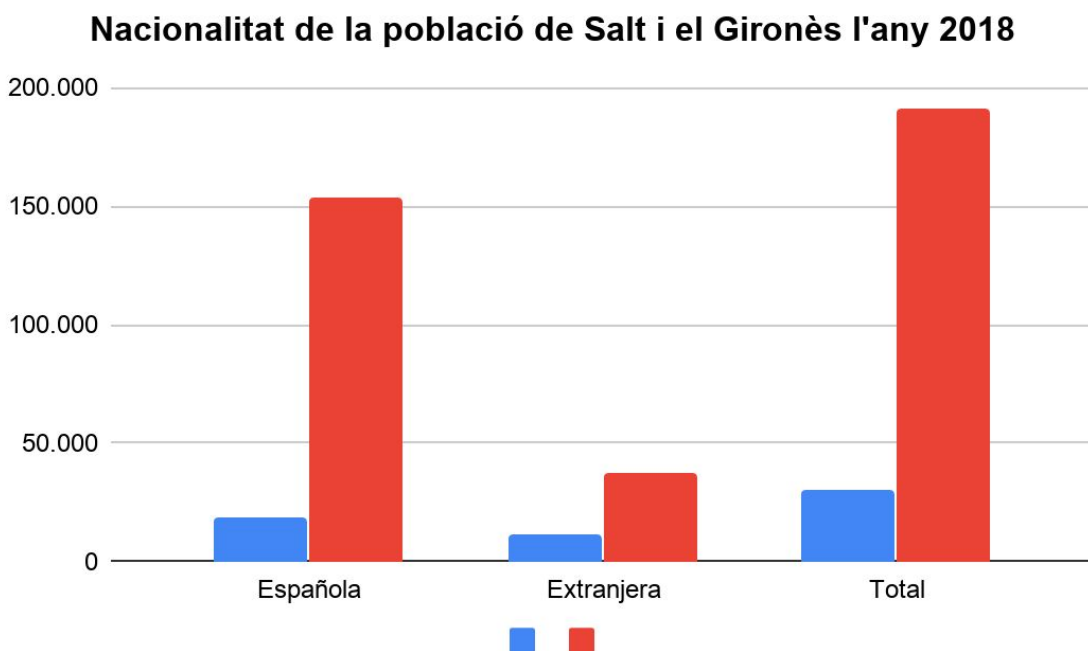

Figura 5. “Población. Por nacionalidad. 2018”⁶

⁵ Font: **TAPIA, T.** “Salt expulsa delincuentes multirreincidentes y reduce los delitos”. La vanguardia, Girona. Actualitzat el 25/04/2014.

⁶ Font: elaboració pròpia a partir de dades de l' Idescat i del Padró continu de l'INE.

El gràfic de barres anterior, en el qual el vermell representa les dades de la comarca del Gironès i el blau, de Salt, veiem que la ciutat gironina té més població espanyola que no pas estrangera, encara que la diferència no sigui abismal pel fet que representa un marge de 7.424 ciutadans, una xifra escassa pel total de 30.622 habitants totals.

Pel que fa a la comarca, trobem una més que notable diferència entre la població espanyola i estrangera, essent la primera la que predomina.

L'educació i ocupació dels ciutadans també pot ser un dels factors influents en la conducta dels joves i l'ús que facin del seu temps lliure. Per això he desitjat saber quina era la formació i feina dels habitants de Salt.

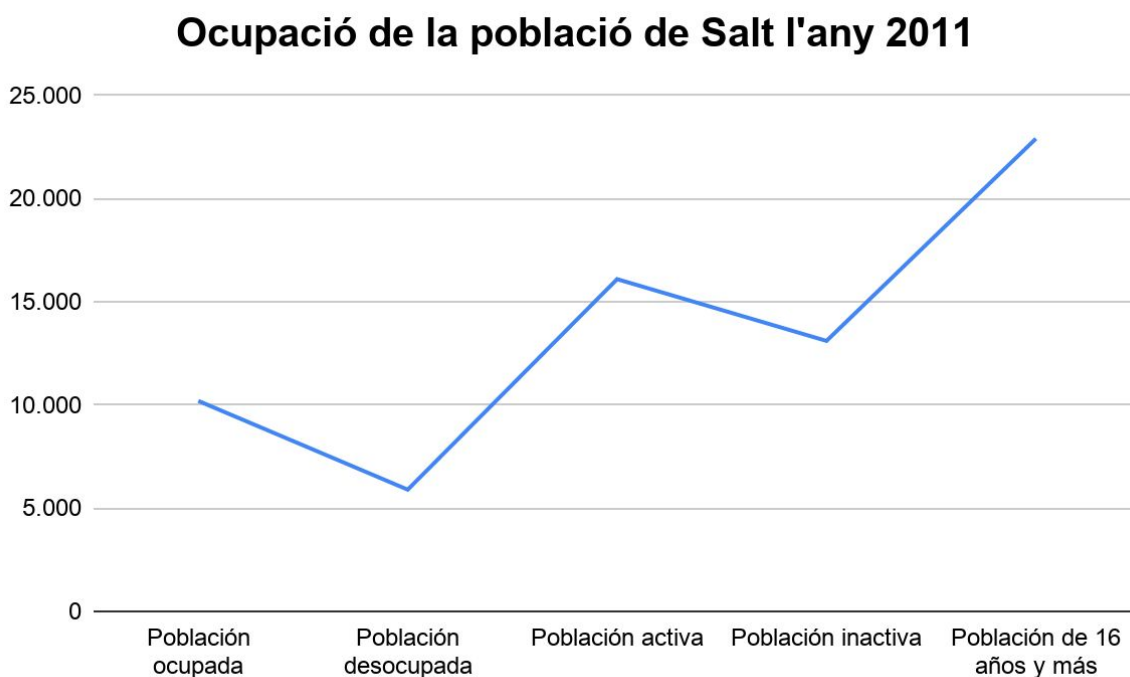

Figura 6. "Població. Per relació amb l'activitat econòmica. 2011."⁷

En el gràfic de línies anterior podem observar l'estat laboral dels ciutadans de Salt l'any 2011. D'entre els 29.212 habitants que resideixen a la ciutat, 22.913 són majors de 16 anys i, per tant, poden treballar.

⁷ Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

El 55,12% de la població total és activa, és a dir, que poden formar part de la població ocupada (amb feina) o la desocupada (sense feina però n'està buscat). D'aquests 16.102 habitants actius, el 63,35% (10.201 habitants) pertanyen al primer grup mentre que la resta pertany al segon. Finalment, un 44,88% de la població total està inactiva, és a dir, que ni tenen feina ni la busquen.

Per aquest motiu, hi ha diverses entitats que proporcionen formacions a les persones més desfavorides per culpa de la seva situació. A Salt, el Casal dels Infants desenvolupa diversos projectes al llarg de l'any entre els quals es troba la recerca de feina als habitants que no en troben i l'oportunitat d'aconseguir un contracte durant 1 any que els permeti rebre la documentació necessària per regularitzar la seva situació.

Per concloure, finalment he decidit conèixer quin és l'entorn general en els quals els joves delinqüents es troben majoritàriament i en particular, quina és la situació de la província de Girona, la qual ha patit una disminució abismal, essent la primera província catalana en delinqüència juvenil el 2011 (71,5%) a restar en tercera posició el darrer any 2018.

A més, en la província gironina, la ciutat de Salt, és molt coneguda a Catalunya per l'abundant delinqüència que s'hi produeix (o s'hi produïa) a causa del gran nombre d'immigrants que hi resideixen, que no són tants a simple vista, però representen gairebé la meitat de la població, xifra no proporcional.

Per refutar aquesta afirmació i en relació amb les facilitats i ajudes que reben tals immigrants, he acceptat la proposta del meu tutor, de posar-me en contacte amb l'organització de Salt que ofereix ajuda als joves en perill d'exclusió social, els quals són majoritàriament immigrants sense formació al país.

1. ELS JOVES I EL SEU ENTORN

La conducta delictiva es pot explicar mitjançant els grups principals de referència d'un jove, la família els amics, i una variable personal, l'empatia. Quan naixem no coneixem les normes ni les conductes adequades, per tant, les hem d'aprendre durant el nostre cicle vital. Els encarregats de permetre la socialització del nouvingut són els entorns primaris: família, grups d'amics i escola.

La delinqüència es pot definir com la conducta que està prohibida per les lleis de la societat encara que no hi ha un consens universal sobre les conductes considerades delictives, o com la conducta que realitzen alguns subjectes, que es denominen delinqüents.

Els delictes són aquelles conductes desviades que la societat percep com a equivocats, dolents, estranys o immorals. Tot i això cal diferenciar entre conducta desviada i delicte, ja que la primera pot ser "no-delictiva". També hi ha delictes que no són considerats com a conductes desviades per la societat com conduir a més velocitat de la permesa, enganyar una mica a Hisenda...

Però en definitiva un delicte és l'acció que està sancionada per les lleis d'una societat en un temps determinat.

Pel que fa als joves, els subjectes que realitzen els delictes esmentats, són considerats dotats d'una responsabilitat disminuïda, ja que es considera que no tenen la mateixa capacitat d'una persona adulta per entendre les normes i conèixer les conseqüències que se'n deriven dels seus actes. Tot i això cada individu és diferent i cal delimitar la majoria d'edat penal.

A Espanya, abans de l'aparició del Codi Penal de 1995, la responsabilitat se situava amb 16 anys però en nou Codi la situa amb 18 anys, la majoria d'edat legal o civil actual.

Tot i això els joves d'entre 16 i 18 anys si són responsables segons la nova Llei del Parlament de Catalunya 27/2001 de Justícia Juvenil del 2001, per tant existeix una legislació diferent per a ells, uns tribunals i poden ser sotmesos a rehabilitació a centres especials.

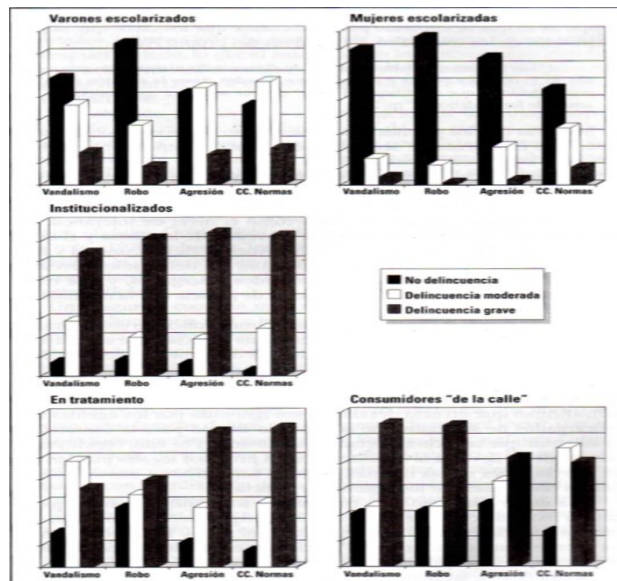

Figura 7. “Representación de los porcentajes de adolescentes implicados en las actividades delictivas para los distintos grupos muestrales.”⁸

En el gràfic podem observar com, entre els joves implicats en activitats delictives, els homes escolaritzats delinqueixen més que les dones també escolaritzades; mentre les dones no ho fan majoritàriament o ho fan de forma moderada en pocs casos, els homes duen a terme delictes moderats i alguns de més greus que superen el sexe oposat. Pel que fa als joves institucionalitzats, aquests són els que més delictes greus cometem, juntament amb els consumidors “del carrer”, encara que aquests també en cometem més de moderats i hi ha un percentatge que no delinqueix. Les estadístiques dels joves en tractament no s’allunyen de les dels consumidors “de carrer”, encara que varien segons el delicte.

⁸ Font: **MIRÓN REDONDO, L. OTERO-LÓPEZ, J.M.** Jóvenes delincuentes. Ed Ariel, Barcelona, 2005, p.33.

La delinqüència juvenil depèn de la conducta dels joves i de la reacció de la comunitat adulta. Els termes de conducta desviada i tolerància varien junts, ja que si augmenten el nombre de les primeres, es produeix un descens de la tolerància i es percep que la situació és un problema i un excés de conductes desviades produeixen intolerància.

Per concloure, la delinqüència juvenil és un problema definit per la societat i tant el concepte de delicte com el de jove delinqüent depèn del context de la conducta i l'individu.

1.1. La família

1.1.1. Classe social

Un dels principals problemes en l'actualitat és la crisi i la falta de recursos econòmics per les quals moltes famílies es veuen afectades.

Això afecta generalment a les persones que estan en risc d'exclusió social i, encara que existeixen entitats que col·laboren en la seva integració, els projectes que duen a terme finalitzen a la vegada que la subvenció i els joves tornen a quedar aturats, sense cap formació ni ocupació.

1.1.2. Nombre de membres a la família i ordre de naixement dels germans

La mida de la família és considerada causa directa de la pertinença a una determinada classe social; així doncs, una família nombrosa és propensa a formar part de la classe baixa. A més, en una família nombrosa amb diversos fills, si els grans (generalment nois) tenen conductes desviades, precedeixen la delinqüència dels subjectes menors, ja que es poden deixar influenciar per aquests.

1.1.3. Herència

Les actituds i conductes dels pares tenen un paper excessivament influent en el desenvolupament afectiu, cognitiu i conductual dels fills.

Les conductes antisocials (alcoholisme i/o delinqüència) per part dels progenitors, sobretot de la figura masculina, provoca que el fill el prengui com a exemple a seguir segons el temps que passi amb ell; com més contacte tinguin, més possibilitats hi ha de què el fill segueixi les seves passes.

A més, s'ha determinat que tots els individus tenen una base genètica que és determinant en el risc a adoptar una conducta antisocial. Per exemple, tant si els pares són adoptius o biològics, hi ha més risc d'adquirir-la, encara que sempre tindrà més pes la dels pares biològics; si el jove es cria amb els pares adoptius, els quals tenen una conducta normativa, si els pares biològics no la tenen, tot i no tenir contacte amb el menor, aquest tindrà certa predisposició a dur a terme activitats delictives.

1.1.4. La "llar trencada"

La "llar trencada" és una teoria que sosté que per l'òptim desenvolupament del fill, és necessari que els pares siguin presents a la llar i la falta d'un dels progenitors es considera causa directa d'instabilitat emocional i conductual del fill.

En canvi, les llars en les quals la parella ha patit una ruptura precedida per nombroses confrontacions, estan més relacionats amb la delinqüència.

La llar trencada no ha de ser necessàriament una causa directa de la delinqüència dels joves, sinó que la relaciona amb la falta d'una figura masculina de referència a la família (pare, tiet, avi, germà gran), la falta o ineficàcia de mesures de supervisió de la conducta dels fills o una estructura familiar desorganitzada.

Tot i això, en una llar on només hi hagi la mare, si aquesta manté unes pautes de convivència amb el/s fill/s, aquests poden adquirir autonomia i s'incrementen les relacions afectives amb altres membres de la família.

Per tant, no és tan important la quantitat de progenitors, sinó la qualitat de l'educació que aquests proporcionin als seus fills.

1.1.5. Funcionament familiar

- **Afecte**

La falta d'una relació afectiva entre els progenitors desencadena una sèrie de conflictes que impulsen la delinqüència en els joves a causa de la falta d'entesa entre ells i que per tant, dificulta la socialització del menor d'edat.

L'afecte entre els progenitors i el/s fill/s afavoreix la comunicació entre aquests, fet pel qual els pares poden controlar amb més eficàcia la conducta dels fills.

Per tant, una relació afectiva entre els progenitors i d'aquests amb els fills desenvolupa la no-delinqüència, en canvi la falta d'aquesta afecció crea conflictes desencadenants de la delinqüència juvenil.

1.1.6. Tècniques disciplinàries

Pel que fa a les normes i mesures que imposen els pares, podem dividir l'autoritat que exerceixen en 3 vessants:

- L'autoritari, en el qual els pares imposen la por perquè els fills els obeeixen mitjançant la violència, fet que provoca que els joves preguin per correcte l'ús de la força per resoldre problemes i enfrontin els seus propis amb venjança i rebel·lió.
- El permissiu sosté que els pares han d'estar al servei dels fills i això dóna un control total a aquests sobre els seus progenitors i els priva totalment d'independència.
- Per últim, el democràtic, que és el més eficient, requereix la cooperació d'ambdues bandes, tant els pares, que permeten als fills solucionar els seus problemes i experimentar les conseqüències que porten les seves accions, i els mateixos fills, que assumeixen els seus deures i obligacions, respecten als seus pares i coneixen les normes i les compleixen.

L'ús de tècniques opressores de llibertats i condemnatòries es correlacionen amb la delinqüència juvenil.

1.1.7. Supervisió

La supervisió i interès dels pares en les activitats que realitzen els seus fills és una variable significant en la conducta d'aquests. Aquesta falta de supervisió es dona per la falta de comunicació i entesa entre els progenitors.

Un estudi conclou que independentment de si els joves pertanyen a una llar trencada o intacta, la supervisió dels pares és necessària per evitar la delinqüència a curt i llarg termini.

Tot i això, una altra investigació afirma que també es pot donar el cas contrari: els pares poden veure's exhausts enfront de la implicació delictiva dels seus fills a causa de la falta de comunicació amb ells i desisteixen en la supervisió dels joves.

Una altra hipòtesi és que els joves que estan excessivament controlats en la fase mitjana de l'adolescència (al voltant dels 15 anys), tendeixen a tenir una conducta desviada.

Per tant, els pares han d'adaptar-se en les diferents etapes de l'adolescència dels seus fills i l'evolució d'aquests per tal de mantenir la comunicació i cohesió amb ells.

La relació entre la família i la delinqüència juvenil és molt complexa i són molts els factors que cal tenir en compte per relacionar els diferents desordres que pot haver-hi en una llar amb els diversos tipus de delictes que es poden dur a terme.

En conclusió, els progenitors són els responsables d'establir relacions d'afecte i comunicació tant amb els seus fills (igual per a tots) com entre ells, per tal de facilitar la socialització d'aquests i evitar les conductes delictives que es puguin produir a curt i llarg termini.

1.2. El grup d'amics

Històricament, han existit les anomenades "bandes", les quals estan formades per un grup de joves que majoritàriament delinqueixen de manera conjunta. Algun investigador determina que els joves que formen part d'aquestes agrupacions pertanyen a barris marginals de les grans ciutats, acostumen a ser mascles i ho fan buscant experiències "excitants" lluny de la supervisió dels adults.

En canvi, d'altres afirmen que la involucració d'un jove en una banda produirà que aquest, tard o d'hora, delinqueixi, seguint les ordres dels líders, majors d'edat amb un ampli historial delictiu.

Així doncs, es plantegen 3 hipòtesis: la primera defensa que es formen aquests grups subculturals perquè els adolescents mascles hi troben més clares les oportunitats d'aprendre i dur a terme el seu rol al carrer amb els seus companys de barri. La segona hipòtesi sosté que, a causa de l'estatus del qual la societat priva als joves de classe baixa, aquests delinqueixen per imposar-s'hi. Per últim, la tercera hipòtesi afirma que la raó que motiva als joves a delinquir és econòmica; els joves de classe baixa tenen pocs recursos i els intenten aconseguir mitjançant la delinqüència.

Els joves que formen part d'una "banda" acostumen també a tenir inestabilitat familiar, falta de relacions afectives amb algun dels dos progenitors o amb cap d'ells, conductes delictives dels germans majors... Pel que fa a l'escola, la seva baixa implicació i d'aspiracions, dificultats d'aprenentatge i notes baixes porten als joves relacionar-se amb aquells que són iguals que ells.

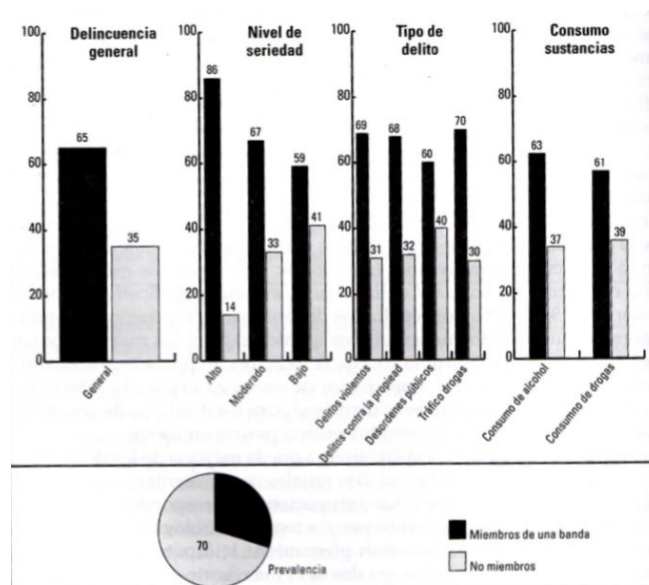

Figura 8. "Porcentaje de actos delictivos atribuidos a jóvenes pertenecientes a bandas."⁹

⁹ Font: **MIRÓN REDONDO, L. OTERO-LÓPEZ, J.M.** Jóvenes delincuentes. Ed Ariel, Barcelona, 2005, p. 142.

En aquest gràfic es comparen diferents aspectes que enfronten al 70% dels joves que no formen part d'una banda amb el 30% que si ho fa i són els primers els que duen a terme un 65% dels actes delictius.

Pel que fa al nivell de serietat dels delictes, tornen a ser els membres de bandes els que cometen tant, els de nivell més alt, els moderats i els de nivell baix. Els joves que pertanyen a bandes també tendeixen a consumir substàncies com l'alcohol o les drogues, encara que els que no formen part d'aquestes també ho facin en menor quantitat.

La recerca de dos sociòlegs els va portar a preguntar als joves que formaven les "bandes" quines eren les raons per les quals ho feien, i les respostes van ser: pel desig de pertinença i acceptació, és a dir, per la recerca d'un sentit d'identitat. Malgrat les respostes obtingudes, els vincles d'amistat acaben per dissoldre's a causa de conductes coercitives o afany de poder. Tot i això, no cal que existeixi una organització de grups en banda perquè els joves delinqueixin, sinó que és suficient amb un grup d'iguals.

Els vincles afectius entre iguals, però, estan precedits per les relacions amb la família i depenen de l'edat en la qual l'adolescent comença a dur a terme conductes delictives.

Un altre factor que porta els joves a delinquir dins d'un grup és la pressió d'aquest, també relacionada amb l'acceptació esmentada anteriorment; a l'adolescència guanyar-se el respecte i la confiança del grup estimula l'autoestima.

Per concloure, mantenir llaços afectius amb delinqüents no és una causa directa de la delinqüència, però si ho és la manca de relacions afectives amb persones convencionals.

1.2.1. Patrons de conducta

Diversos estudis han portat a determinar que els joves que comencen a delinquir individualment s'involucren en menys activitats delictives posteriorment, mentre aquells que comencen fent-ho en grup, tendeixen a tenir major involucració.

També s'ha pogut saber que l'existència de delictes greus està relacionada amb la realització d'aquests en grup, mentre que els delictes més lleus els duen a terme els joves de manera individual.

En el procés de selecció dels amics pel qual acostumen a passar els adolescents a l'escola, l'entorn familiar és un precedent determinant que ja ha realitzat les seves primeres funcions com a agent de socialització del jove.

El grup d'amics que l'adolescent triï el condicionarà pel que fa a la seva conducta i actitud; per tant, si el seu grup d'iguals s'integra dins d'un marc delictiu, molt possiblement, ell també ho farà.

1.2.2. Entorn familiar VS. grup d'amics

La família tria de forma directa o indirecta el grup d'iguals dels adolescents i l'estabilitat de la llar és un factor clau en aquest camp. Un adolescent que es troba a la presó afirma: "Si en casa hay mal rollo, hay tensión y hay que abrirse a la calle."(Anònim,2005:p.165)¹⁰

La bona relació familiar i el correcte control dels pares sobre els fills poden evitar la unió d'aquest amb adolescents problemàtics, i tot i això, quan el grup d'iguals ja s'ha format, una relació afectiva amb els pares pot amortir els efectes negatius d'aquesta unió.

Per tant, l'entorn familiar és el punt de partida, on comencen les desviacions que afavoreixen la recerca d'un grup d'iguals desviats per part de l'adolescent, que contribuirà posteriorment, a dur a terme conductes delictives.

¹⁰ Font: **MIRÓN REDONDO,L. OTERO-LÓPEZ,J.M.** Jóvenes delincuentes. Ed Ariel, Barcelona,2005,p.165.

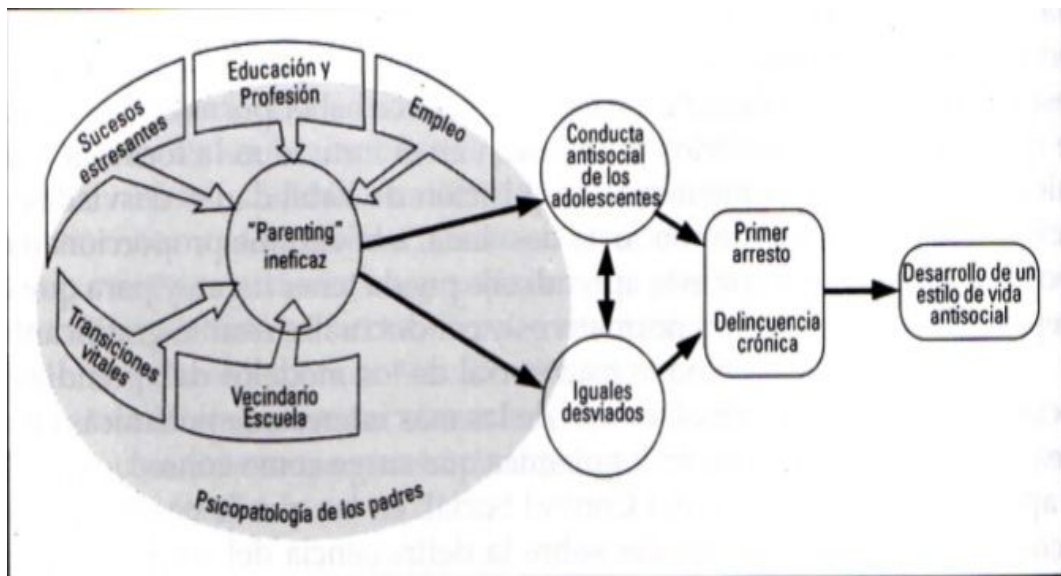

Figura 9. “Modelo mediacional de la asociación entre contexto familiar y conducta antisocial”.¹¹

En l'entorn d'un individu diversos successos estressants, l'educació, l'escola, els veïns i la recerca de feina o professió condueixen a l'adolescent a dur terme una conducta antisocial lligada amb la unió amb iguals desviats. A causa d'això, es cometen les primeres detencions i comença la delinqüència crònica derivada de l'impuls que provoca el grup en l'adolescent; tot això fa que el jove desenvolupi un estil de vida antisocial.

No obstant això, hi ha factors individuals, relacionats amb la conducta desviada de l'adolescent, de tipus cognitiu, que li permeten socialitzar de manera convencional com és el cas de l'empatia.

1.3. Empatia

L'empatia és la capacitat d'identificació entre l'observador i l'objecte observat.

Segons les diverses investigacions existeixen dos tipus: l'empatia pel que fa al procés cognitiu, que permet a l'observador percebre i entendre els pensaments, sentiments i emocions de l'objecte observat, i l'empatia pel que fa al procés afectiu/emocional, que provoca una reacció emocional en l'observador quan percep una emoció en l'objecte observat.

¹¹ Font: **MIRÓN REDONDO, L. OTERO-LÓPEZ, J.M.** Jóvenes delincuentes. Ed Ariel, Barcelona, 2005, p. 174.

Actualment, s'ha confirmat la multidimensionalitat del concepte d'empatia, ja que en l'experiència empàtica hi ha tant elements cognitius com afectius que es recolzen els uns en els altres.

1.3.1. Empatia i conducta pro social

L'empatia és un element indispensable per a les relacions convencionals amb els altres i la conducta social, ja que entendre els sentiments dels altres provoca una reacció instintiva d'ajudar-lo (altruisme). Hi ha, doncs, una clara relació entre empatia cognitiva i altruisme, però no està gens clar que n'hi hagi entre empatia afectiva i altruisme.

Existeix connexió entre empatia i conducta pro social, però depèn de l'edat i el sexe. Diversos estudis realitzats a nois i noies de secundària han afirmat que les noies són més empàtiques que els nois i que a més, els adolescents es tornen més empàtics amb el pas del temps.

1.3.2. Empatia i conducta antisocial

La conducta delictiva es relaciona amb la falta de desenvolupament cognitiu o social de la persona i es donarà en individus que encara es troben en una etapa d'egocentrisme.

- **Empatia i agressió:** l'estudi de la relació entre aquests dos factors es veu afectat pel gènere i l'edat. En els infants la conducta agressiva es pot veure més afectada pels models de conducta competitiva en l'àmbit acadèmic que no pas per l'empatia individual. En canvi, sí que hi ha una relació més directa entre empatia i agressivitat en els adolescents.

Per tant, l'educació a l'escola i a l'entorn familiar són els precedents a evitar les conductes delictives. Per una altra banda, les noies acostumen a ser més empàtiques i menys agressives.

- **Empatia i delinqüència:** la manca de capacitat d'empatia es relaciona amb els joves delinqüents i entre aquests, els que presentin una conducta agressiva, tindran una major falta d'aquesta habilitat. Els delinqüents presenten un baix nivell de desenvolupament moral i cognitiu, i els majors tenen un nivell superior que els més joves.

Un factor que emparenta els individus amb les conductes delictives és la falta de recursos per afrontar una situació problemàtica. Tan individus institucionalitzats com els que no, són empàtics, encara que els que ho estan pateixen distorsions cognitives que els fan culpabilitzar la resta del seu comportament ("sóc/actuo així perquè m'han fet així") o no volen ser conscients dels seus efectes ("només era un joc").

Així doncs, l'empatia és una habilitat que cal desenvolupar per adquirir pensaments i comportaments d'acord amb les normes socials. Els individus amb més empatia són més altruistes que els que no tenen aquesta habilitat tan desenvolupada, i la relació s'incrementa amb el pas dels anys.

Per tant, aquells amb conducta antisocial en presenten mancances. Amb els anys però, aquesta capacitat es desenvolupa en l'etapa de maduració de l'individu.

"La empatía inhibe la conducta delictiva en general, y la conducta agresiva en particular." (Miller, Eisenberg, 1988: p.220)¹²

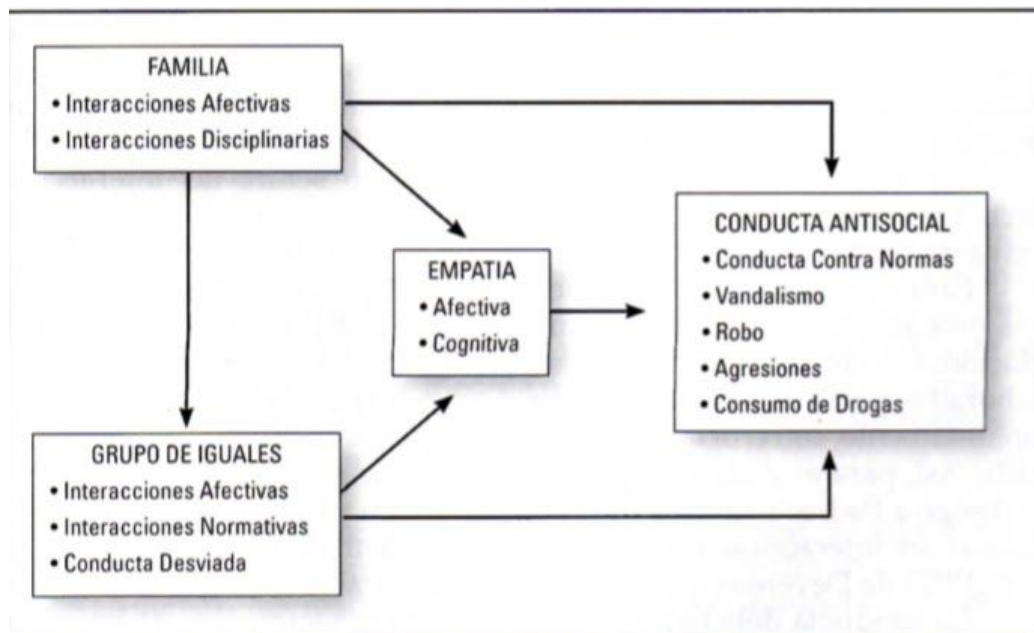

Figura 10. "Modelo teórico de la relación entre el proceso de socialización (en la familia y el grupo de iguales) y la delincuencia juvenil".¹³

¹² Font: **MIRÓN REDONDO, L. OTERO-LÓPEZ, J.M.** Jóvenes delincuentes. Ed Ariel, Barcelona, 2005, p.220.

¹³ Font: **MIRÓN REDONDO, L. OTERO-LÓPEZ, J.M.** Jóvenes delincuentes. Ed Ariel, Barcelona, 2005, p.245.

Per concloure, com bé està representat en l'esquema del procés de la socialització en relació amb la delinqüència juvenil, aquesta depèn de 3 factors principalment influents: la família, el grup d'iguals (amics) i una variable personal, l'empatia.

La família és l'entorn primer de l'individu i afecta directament en la tria d'un grup d'iguals durant la infància i/o adolescència i l'adquisició de la capacitat empàtica, responsabilitat compartida amb els amics del jove. El sumatori d'irregularitats en aquests 3 factors desencadena gradualment una conducta antisocial que es reflecteix amb la pràctica d'actes delictius com vandalisme, robatoris, agressions, consum de drogues, entre altres.

1.4. La salut

El consum de substàncies com el tabac o l'alcohol, que és cada vegada més comú en adolescents d'11 o 12 anys, els trastorns alimentaris o els embarassos no desitjats són situacions davant les quals la família no sap com actuar. També freqüenta la venda d'aquestes substàncies.

1.5. Altres factors

Durant l'etapa de maduració l'experimentació del jove és molt enriquidora perquè aquest pugui desenvolupar la seva personalitat a partir de les experiències viscudes, però aquesta mateixa recerca de sensacions pot influir negativament en la seva conducta. Darrerament, les xarxes socials han posat de moda diversos reptes que els adolescents duen a terme generalment amb el seu grup d'amics i la gran majoria consisteixen a realitzar activitats il·legals o perilloses per la seva integritat física com robar a grans magatzems, baixar d'un cotxe en marxa i ballar, etc.

Paral·lelament a les xarxes socials, els programes de televisió també tenen un gran pes en les influències dels nens i joves. Molts d'aquests estan familiaritzats amb programes violents i agressius i, fins i tot, en el seu temps d'oci són consumidors de videojocs de la mateixa temàtica.

1.5.1. Els mitjans de comunicació

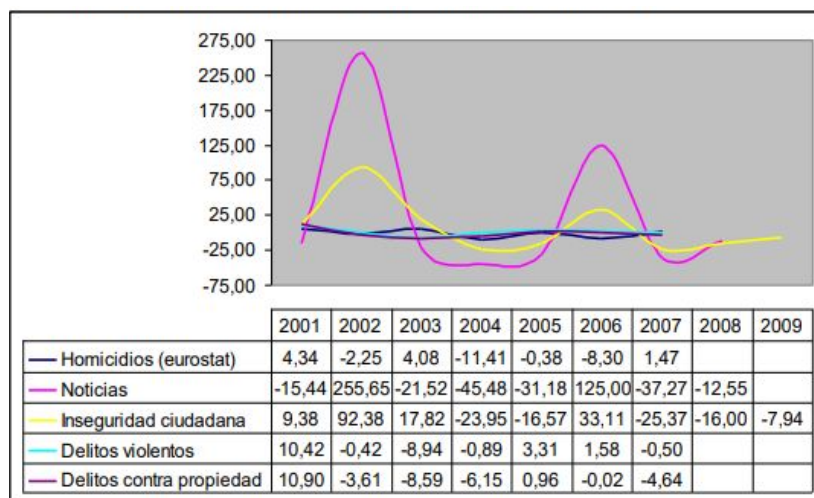
Al segle XXI els mitjans de comunicació i les xarxes socials ens mantenen informats gairebé a l'instant de qualsevol acte de violència que tingui lloc en el nostre entorn, tant de manera nacional com internacional.

Per als nens, l'exposició a determinats programes de televisió, sèries o inclús dibuixos animats pot suposar un factor de risc en el seu desenvolupament, ja que de petits acostumen a imitar i voler experimentar tot el que veuen sense ser capaços de distingir entre el bé i el mal. En aquest aspecte la publicitat té una gran responsabilitat, món que exhibeix, encara que de manera encoberta contravalors com el sexisme, el menyspreu al feble, el culte al cos...

No obstant això, la interpretació desproporcionada d'aquests mitjans de comunicació i la falta de coneixements de la població sobre la delinqüència juvenil provoca una reclamació de reformes legislatives que responguin de manera punitiva davant d'aquests actes.

En canvi, els ciutadans informats sobre la delinqüència juvenil i les penes que la justícia els imposa, són més tolerants i menys punitius amb les joves, als quals no penalitzarien, sinó que aposten per la seva rehabilitació.

Els mitjans de comunicació disposen de diverses estratègies per les quals aconseguen que un tema, intrínsecament sense gaire importància, es converteixi en un dels grans problemes i preocupacions de la societat i poden decidir si fixar la política criminal en el debat públic o simplement, deixar-ho en un segon pla.

Font 11. “Comparación (en términos porcentuales de incremento/decremento) de la delincuencia, la preocupación por el delito y la atención mediática (noticias) al delito en España.”¹⁴

És fàcilment observable que hi ha una clara relació entre repercussió mediàtica i inseguretats ciutadana. L'any 2002 es va produir una quantitat molt menor de delictes que l'any anterior, en canvi hi va haver tantes notícies referents a la política criminal que la inseguretats ciutadana es va multiplicar gairebé per 10.

1.6. Expectatives de futur

Els joves que presenten trastorns de conducta en la infància, els mantenen també en l'etapa de maduresa, encara que menys del 50% segueixen duent a terme activitats delictives quan són adults.

Que aquest últim grup no persisteixi en la delinqüència en l'edat adulta depèn de diversos factors entre els quals es troba l'edat en la qual van començar a delinquir (començament precoç), el nombre de factors de risc i la quantitat d'episodis antisocials que hagin viscut. També té un gran pes la gravetat de les conductes delictives que hagi tingut en la infància i per descomptat, la conducta antisocial dels pares com la detenció d'aquests, l'alcoholisme o fins i tot, l'atur.

Els joves que manifestin els trastorns esmentats anteriorment, en la seva edat adulta patiran deteriorament psiquiàtric, tindran problemes amb l'alcohol i les drogues i per tant, duran a terme una conducta delictiva més greu.

¹⁴ Font: **VARONA GÓMEZ, D.** “Medios de comunicación y punitivismo”. *InDret*, 2011, p.5.

A més, això els impossibilitarà l'oportunitat de ser contractats en qualsevol feina: els contractes que els oferiran seran breus, ja que estaran poc qualificats, i dependran d'ajudes monetàries. Més enllà d'això, els seus matrimonis no tindran èxit i constituïran el nombre més gran de divorcis i separacions.

Per si no n'hi hagués prou, no tindran gairebé contacte amb els seus familiars, amics i veïns i augmentaran la taxa de mortalitat i hospitalització a causa de problemes físics.

1.7. Delinqüència femenina

Els factors de risc anteriors són compartits per la delinqüència juvenil masculina i la femenina. Tot i això hi ha diferències notables entre les conductes delictives dutes a terme per ambdós gèneres.

En primer lloc, hi ha certs factors de risc que solen precedir la delinqüència femenina com la falta d'autoestima, els conflictes en l'entorn familiar i l'escolar.

Tot i que a finals dels anys 60 va tenir lloc el moviment per l'alliberació de la dona i els actes delictius duts a terme per aquestes van augmentar, actualment la delinqüència entre els dos gèneres no està repartida de manera igualitària, sent els homes els que realitzen un nombre més gran de delictes.

Per una altra banda, també es pot diferenciar la tipologia de delictes executats per dones i homes: mentre ells atempten contra el patrimoni i l'ordre socioeconòmic¹⁵, les dones acostumen a ser les responsables de les faltes contra les persones.

1.8. Els immigrants

No és gens fora de l'habitual pensar que són els immigrants els que cometen la gran major part dels delictes; potser la seva falta de facilitats per accedir a una educació o una feina de qualitat és un factor determinant en el seu rol de delinqüents.

¹⁵ Són delictes contra el patrimoni el furt, el robatori, l'estafa, les defraudacions, l'apropiació indeguda, l'aixecament de béns o els danys, tant si són dolosos o les comeses per imprudència greu. Els delictes contra l'ordre socioeconòmic, són aquells les conseqüències lesionen interessos globals o col·lectius de la vida econòmica d'un Estat i ens supranacional com els delictes contra la propietat intel·lectual i industrial, els delictes contra els criteris de fixació de preus de lliure mercat o els delictes contra la Hisenda Pública, entre d'altres.

L'entrevista amb una professional del Casal dels Infants de Salt em va facilitar la tasca de recerca del procediment legal perquè els nouvinguts obtinguin la documentació necessària per regularitzar la seva situació, el qual és llarg i complex.

Els joves que arriben sols, disposen d'ajudes en centres de menors en els quals viuen fins que compleixen la majoria d'edat; en aquest moment, depenen d'ells mateixos. Un cop arriben els hi fan una documentació, el NIE; però sense permís de feina, per tant, han d'aconseguir un contracte de feina d'un any per aconseguir el DNI. En algun cas, els menors poden arribar quan els hi falta poc per assolir la majoria d'edat i no dóna temps a fer ni tan sols el NIE.

Contràriament, els menors que arriben al país acompanyats d'algun familiar o referent adult no van a cap centre ni obtenen un NIE.

Per una altra banda, les persones majors d'edat que arriben a Espanya, sigui soles o acompanyades, no reben cap document.

Per tal d'adquirir-lo cal que, després de 3 anys de residència al país, aconseguixin un contracte d'un any com a mínim. En la majoria dels casos els joves es formen en centres especialitats en els quals no es requereix la documentació esmentada ni un NIE per tal de rebre diverses formacions o cursos.

Un cop realitzades les formacions, contacten amb diferents empreses, que els podrien oferir un contracte en pràctiques, en les quals estan uns 2 mesos, amb l'objectiu d'aconseguir un contracte fix que els permeti accedir a la documentació.

Per una altra banda, amb la finalitat de conèixer de primera mà la situació d'alguns joves que es troben en circumstàncies gens favorables, he realitzat diverses entrevistes amb nois i noies del Casal dels Infants de Salt, que es troben transcrites completament a l'Annex 1.

Pel que fa a la primera entrevista, va ser a una noia de 18 anys d'origen hondureny, la qual va venir a Espanya perquè la seva mare va voler aconseguir un millor futur per a ella i els seus germans. Els seus pares es van separar quan ella era petita i encara que no tenien una relació gaire bona, ella afirma que intentaven fer-ho el millor possible.

Quan va arribar, però, va ser víctima d'assetjament escolar per part dels companys de classe a causa de la seva nacionalitat, fet que no li va facilitar gens la seva integració.

Tot i això, la noia té documentació i malgrat la manca de comoditats, després de l'escola va fer altres formacions i segueix estudiant per aconseguir els seus objectius, tenir un contracte fix en la indústria alimentària.

En la segona entrevista, a una noia de 19 anys, també hondurenya, vaig conèixer l'impactant motiu de la seva migració: havia estat amenaçada amb la mort. Va arribar al país fa només 1 any, amb 18, acompanyada de la seva mare, amb la qual no tenia relació des de feia 4 anys. Des del seu punt de vista, no ha tingut gaires dificultats per adaptar-se; el més costós de trobar han estat oportunitats en l'educació, ja que amb 18 anys era difícil accedir-hi. Actualment, viu amb la seva mare, la seva tieta i els seus 2 germans, ha fet un curs d'hostaleria al Casal, el qual li ha permès participar en un esdeveniment al Liceu, i treballa els caps de setmana. Pròximament, li agradaria fer un curs de català i se sent motivada a seguir treballant en l'hostaleria i fer-ne el grau mitjà i superior.

El noi de la tercera entrevista, també hondureny, de 28 anys, ha realitzat el curs d'hostaleria al Casal, a partir del qual ha realitzat pràctiques i actualment, ha aconseguit una oferta de treball superior a un any que li permet rebre la documentació esmentada anteriorment.

El motiu pel qual va venir a Espanya va ser l'abundant violència provocada per les mares¹⁶. Aquí ja hi vivien la seva mare, tieta i germanes, per tant el seu procés d'integració no va ser gaire complex. A Hondures va fer batxillerat i aquí va homologar el títol. Tot i això, va voler seguir estudiat però la manca de coneixements del català li va impossibilitar la tasca.

Aquí és ajudant de cuina i ara se sent motivat a afrontar un nou repte, treballar amb un contracte fix per tal de legalitzar la documentació.

¹⁶ *Organización internacional de pandillas criminales asociadas que se originaron en El Salvador y se han expandido a otras regiones de Estados Unidos, Canadá, México, el norte de Centroamérica (Guatemala, El Salvador, Honduras) y en el sur de Europa (en Italia y España). La mayoría de las pandillas están integradas por migrantes centroamericanos (salvadoreños, guatemaltecos y hondureños) y se encuentran activas en zonas urbanas y suburbanas.* Wikipedia (en línia) https://es.wikipedia.org/wiki/Mara_Salvatrucha

Finalment, l'última entrevista, a una noia marroquina de 26 anys, va ser una mica més complicada de realitzar, ja que no sabia parlar català i no tenia prou seguretat per fer-ho en castellà. Per això ens comunicàvem en castellà o en anglès.

La falta de feina i llibertat al seu país d'origen va desembocar en les seves ganes de viure independentment. Malgrat les dificultats, va arribar a Espanya amb 24 anys i va fer un curs de català a l'Escola d'Adults i dos de castellà al Casal. Els límits de coneixement lingüístic i la falta de disposició de la documentació legal, van impedir que pogués treballar. Tot i això, va aconseguir fer-ho al Casal, cuidant de nens. També va cuidar la filla d'una amiga seva de Figueres, amb la qual segueix treballant i més tard, va treballar netejant la casa d'una família de Begur.

El seu desig és aconseguir legalitzar la documentació després de 3 anys aquí i poder treballar, formar-se i viure sola, ja que actualment viu amb els seus germans.

Encara que no trobem cap indicatiu de delinqüència en aquests testimonis, l'augment de l'arribada de menes¹⁷ a Catalunya durant els últims anys, ha estat desmesurat i ha fet visibles una sèrie d'actes delictius duts a terme pels nouvinguts.

“Un total de 6.261 niños y jóvenes inmigrantes no acompañados, conocidos como menas, han llegado a Cataluña entre enero de 2017 y junio de 2019, una cifra que ha desbordado la capacidad de acogida y ha derivado en incidentes y tensiones en varias de las localidades donde han sido alojados [...] Las llegadas de los menas empezó a incrementarse a partir de julio de 2017, cuando las llegadas superaron el centenar por mes y se situaron en un máximo de 226 en noviembre de aquel año. La tendencia de llegadas continuó al alza durante todo 2018. En junio y julio del año pasado, fueron 769 los menas que llegaron solos a Cataluña. Solo en septiembre se alcanzaron los 629, y a fin de año se alcanzaba la cifra récord de 3.697 menas. Este fenómeno ha empezado a disminuir en lo que llevamos de 2019. Fueron 238 niños y jóvenes los que llegaron en enero; 199 en febrero y marzo; 146 en abril; 164 en mayo y 183 en junio, según informa Efe.

¹⁷ (Menors estrangers no acompanyats). Nois i noies menors de 18 anys, migrants, que es troben separats / es dels seus pares i que tampoc estan sota la cura de cap altre adult. Accem (en línia) <https://www.accem.es/vulnerables/menores-extranjeros-no-acompanados-mena/>

El pasado 1 de julio, la policía local de Canet de Mar (Barcelona) detuvo a dos menas acusados de cometer una agresión sexual a una joven mayor de edad y grabarlo, suceso que provocó protestas ante el centro de menores. Las protestas, al mismo tiempo, generaron la respuesta de SOS Racismo, que tildó la convocatoria de «racista y xenófobo». Fue también en la misma localidad barceloní donde un hombre entró el pasado 26 de febrero en un centro de menores con un machete, y donde surgieron escraches de vecinos contra los jóvenes inmigrantes tras asociarlos con un aumento de robos e inseguridad. A principios de julio, el centro que acoge a menas en El Masnou (Barcelona) sufrió un intento de asalto organizado por grupos de extrema derecha, según ha denunciado la Generalitat. El incidente derivó en varios menores heridos leves y en la detención de seis personas.” (ABC; actualitzat 06/08/9)¹⁸

Agressions sexuals, baralles, drogues, robatoris i altres actes vandàlics han estat atribuïts a aquests joves immigrants i, encara que no es posa en dubte la certesa d'aquesta informació, la realitat és que hi ha molts prejudicis racials i automàticament es culpabilitza a tot el col·lectiu estranger de la delinqüència del nostre país.

“Un 18% de los menores migrantes no acompañados que llegaron a Cataluña en los últimos tres años —los conocidos como Menores Extranjeros No Acompañados (MENA)— han delinuido. [...] Un 12% cometen delitos graves, como hurtos y robos con violencia, y el 6% restante son investigados por cuestiones menos graves, como daños o robos de menos de 400 euros” (El País, 2019)¹⁹

Tot i que la delinqüència juvenil ha augmentat en els darrers 3 anys, els menes no n'han estat els principals responsables.

Encara que un 18% hagi delinquit, molts d'aquests són reincidents, fet que provoca una exaltació de la delinqüència entre els menes i desencadena un seguit de prejudicis envers tots ells i per tant, la generalització a què són sotmesos quan gran part de la nació afirma que ells són els culpables de la manca de seguretat que hi ha actualment.

¹⁸ **ANÒNIM.** *Más de 6.200 menas han llegado a Cataluña en los últimos dos años.* ABC. Barcelona. Actualitzat 06/08/2019.

¹⁹ **CARRANCO, R;** *Menores migrantes en Cataluña: el 18% delinque y son muy reincidentes.* El País. Barcelona, 3 de Maig del 2019.

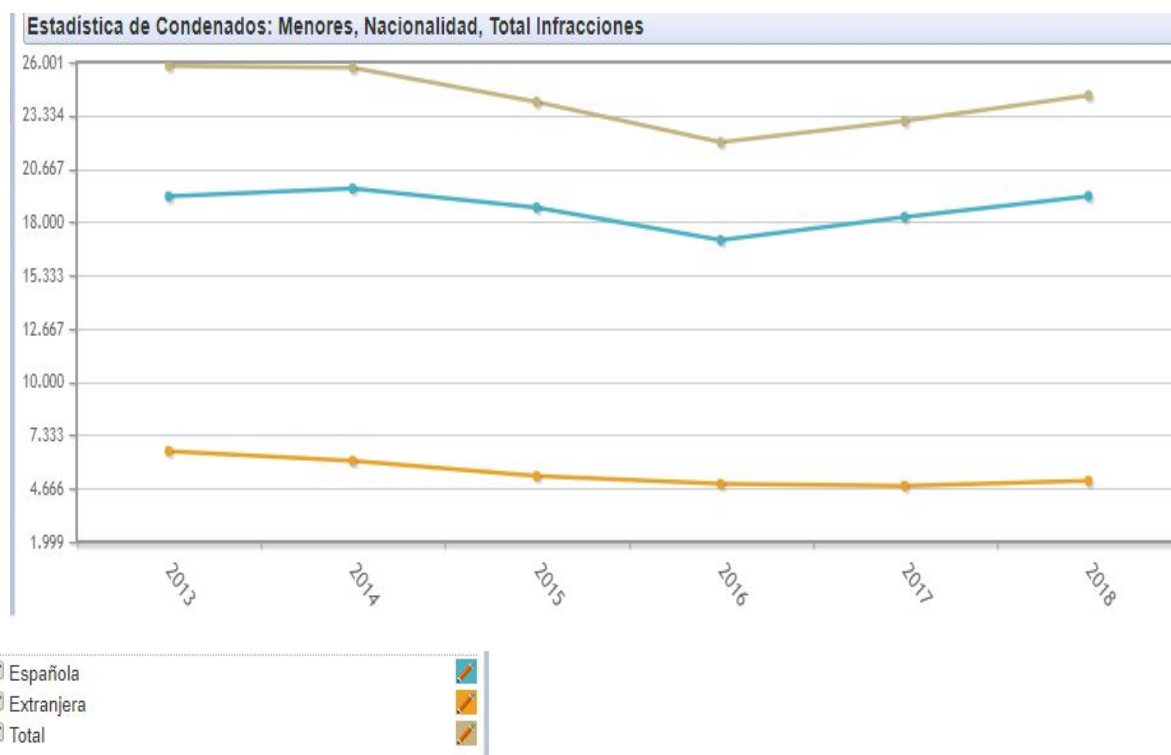

Figura 12. “Estadística de condenados: menores, nacionalidad, total infracciones.”²⁰

Com he esmentat anteriorment i prenent de guia el gràfic, la delinqüència juvenil a Espanya va assolir el seu clímax l'any 2013 i va mantenir-se el 2014. Encara que en va produir una disminució progressiva entre aquest darrer i el 2016, ha tornat a patir un gran augment fins a l'actualitat. Les diverses especulacions basades en opinions ciutadanes podrien dir que això és el resultat de l'arribada de tants immigrants, però les dades, basades en estudis sòlids i fiables, no afirmen el mateix. Segons l'Institut Nacional d'Estadística, la delinqüència juvenil a Espanya ha variat al llarg del temps a la vegada i de la mateixa forma que els menors espanyols delinquen.

Totes les dades confirmen que els estrangers, tot i haver contribuït en la xifra total de menors condemnats per la justícia juvenil, no han estat els protagonistes de l'increment de delinqüència. Contràriament, des del 2013 ha disminuït, tot i que ha augmentat imperceptiblement l'any 2018.

²⁰ Font :Explotación del INE del Registro Central de Sentencias de Responsabilidad Penal de los Menores

Tot i les dades proporcionades per l'Institut Nacional d'Estadística no és estrany plantejar-se la possibilitat que potser els immigrants cometen menys delictes perquè la seva presència al territori també és menor que la de la gent autòctona.

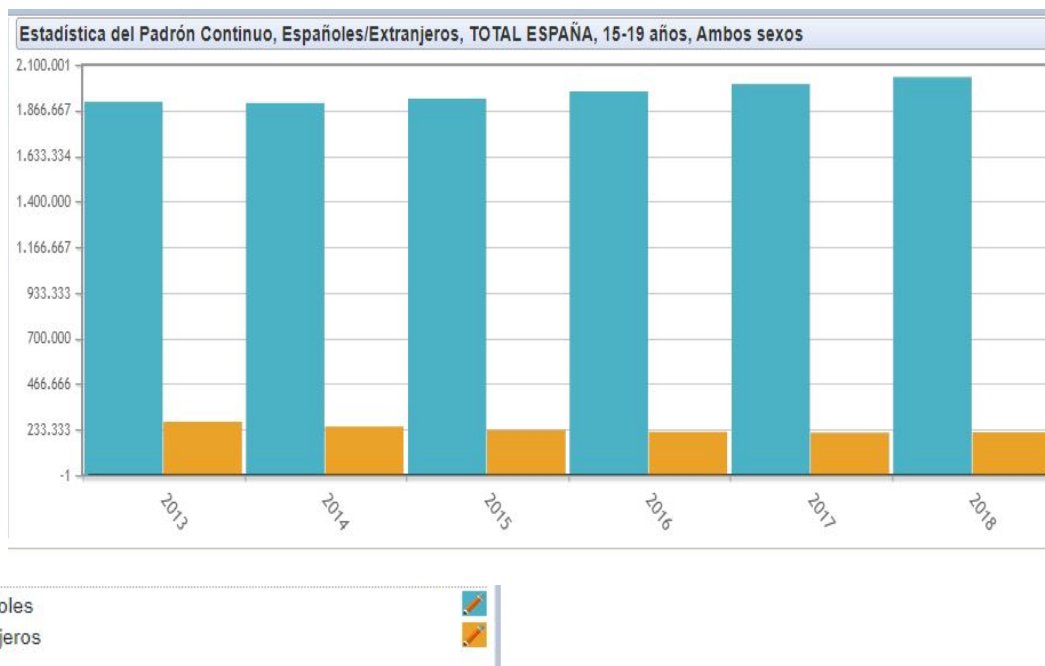

Figura 13. “Estadística del Padrón Continuo, Españoles/Extranjeros, TOTAL ESPAÑA, 15-19 años, Ambos sexos.”²¹

En aquest gràfic de barres es representa com ha variat la població espanyola i estrangera entre l'any 2013 i 2018, de la mateixa manera que l'anterior comparava les infraccions comeses per espanyols i estrangers en el mateix període de temps. Mentre el nombre d'immigrants ha disminuït progressivament entre el 2013 i el 2017 i per tant, han disminuït també les infraccions comeses per aquests, el 2018 es produeix un augment de la presència de menors estrangers que produeix un augment notable en la xifra de condemnes.

Per una altra part, el nombre de menors espanyols i els actes delictius que han dut a terme no són proporcionals, sinó que varien de manera independent.

²¹ Font :Explotación del INE del Registro Central de Sentencias de Responsabilidad Penal de los Menores

Comparant els dos gràfics per extreure quin dels dos grups ha delinquit més, he fet diversos càlculs.

Tant pels menors espanyols com estrangers, he fet la mitjana del nombre que representen cada any i la de les infraccions que han comès durant aquests mateixos anys i després, per esbrinar el percentatge dels que han delinquit de mitjana entre 2013 i 2018, faig les següents operacions:

Espanyols:

$$\frac{(1.908.565+1.903.558+1.925.853+1.963.006+2.000.231+2.035.191)}{6} = 1.956.067,33$$

6

$$\frac{(19.278+19.670+18.721+17.095+18.252+19.294)}{6} = 18.718,3333$$

6

$$\frac{18.718,3333 \times 100}{1.956.067,33} = 0,96\%$$

$$1.956.067,33$$

Estrangers:

$$\frac{(272.751+247.169+229.203+220.863+215.565+218.123)}{6} = 233.945,667$$

6

$$\frac{(6.536+6.047+5.284+4.891+4.798+5.046)}{6} = 5.433,66667$$

6

$$\frac{5.433,66667 \times 100}{233.945,667} = 2,32\%$$

$$233.945,667$$

A partir d'aquests càlculs podem concloure que és cert que proporcionalment, els estrangers cometen més delictes que els espanyols, ja que dels primers van delinquir un 2,32% entre 2013 i 2018 mentre dels espanyols només ho van fer un 0,96%.

En conclusió, és totalment cert que a Espanya hi ha més gent autòctona que no pas estrangera i per aquest motiu, com és lògic, els espanyols representaran una xifra més elevada d'infraccions comeses que els estrangers i no es pot afirmar que tingui lloc el cas contrari, encara que això no comporti que en proporció, els espanyols delinqueixen més, ja que la realitat és la contrària.

En els immigrants la variació percentual no és gaire gran, i en tot cas es pot explicar perfectament per les circumstàncies familiars i econòmiques, que com la lògica ens dicta, solen ser pitjors en qui ha hagut de marxar del seu país.

Població de justícia juvenil diferent acumulada al llarg de l'any

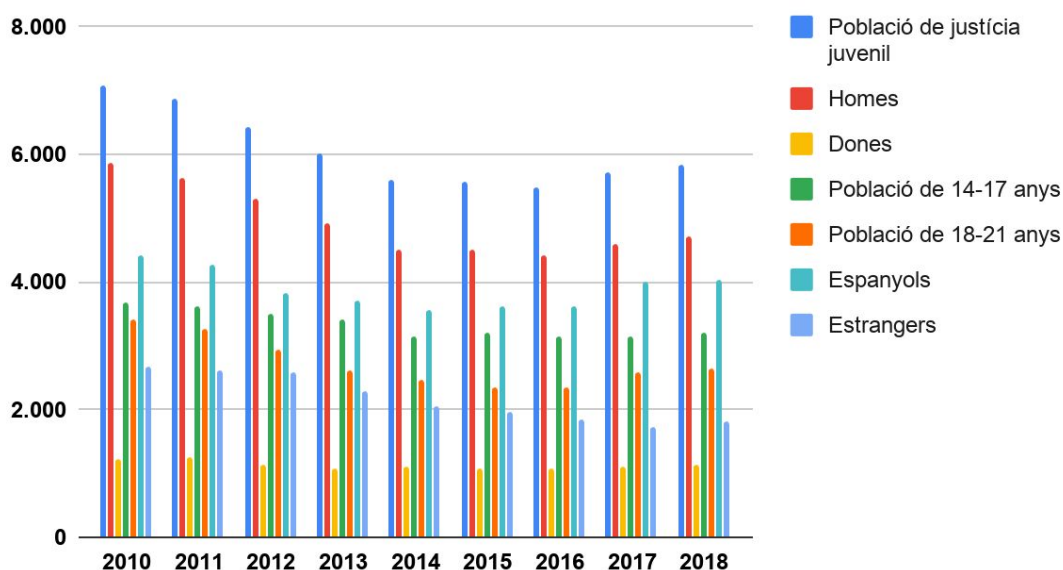

Figura 14. “Població de justícia juvenil diferent acumulada al llarg de l'any”.²²

Com a síntesi dels diversos temes tractats amb anterioritat, aquest gràfic resumeix de manera clara quants joves han estat implicats en la justícia des de l'any 2010 fins al darrer any 2018. A més, ens permet concretar a quin gènere pertanyen aquests, la seva edat i nacionalitat.

Com podem observar en aquest gràfic de barres, la xifra d'homes i dones suma el total de la població en justícia juvenil de la mateixa manera que ho fa la població d'entre 14 i 17 anys i la que es troba entre els 18 i els 21 i el nombre d'estrangers i espanyols.

Podem afirmar, doncs, que els casos investigats per la justícia juvenil van destacar l'any 2010, a partir del qual es va produir una disminució de delinqüents (o almenys de casos recollits per la justícia juvenil), que es va mantenir més o menys constant entre el 2014 i el 2016.

²² Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Justícia. Justícia Juvenil. Actualitzat el 12/03/2019.

El 2017 i 2018, però, aquestes xifres van augmentar, tot i que no superen els 6.013 casos del 2013 i les xifres més elevades dels 3 anys anteriors.

Pel que fa al gènere dels joves delinqüents, és notablement visible que els delictes duts a terme per homes predominen en la delinqüència juvenil en tots els anys; mentre la xifra d'homes varia paral·lelament a la xifra de delictes, la de les dones es manté constant, sense gaires canvis, durant aquests 9 anys.

Segons l'edat dels infractors, poden pertànyer a la franja dels 14-17 anys o a la dels 18-21; la primera és la que més acostuma a delinquir i en relació amb el cas dels homes és dependent al total de casos delictius que hi ha.

La mateixa relació és visible amb els joves d'entre 18 i 21 anys, encara que els delictes duts a terme per aquests roman inferior als realitzats pels més joves.

Finalment, els joves espanyols i els estrangers delinqueixen en diferent mesura, i encara que s'acostumi a pensar que són els segons els que posseeixen trastorns de conducta, en realitat, són els ciutadans espanyols els que duen a terme gairebé el doble de delictes que els estrangers. Cal fer menció a la notable disminució del nombre de joves estrangers delinqüents a Catalunya durant els darrers 9 anys, tot i que el 2018 la xifra hagi patit un quasi imperceptible augment.

Cal també posar èmfasi en la finalitat amb la qual aquests joves trien emigrar a Espanya. La gent amb poc coneixement i molta opinió dirà que venen a rebre subvencions de l'estat, a robar i fins i tot, a treure la feina als espanyols, però aquestes fal·làcies no són res més que això, falsos arguments que donen els qui no tenen més remei que culpabilitzar els altres dels seus infortunis.

Per concloure, després d'haver analitzat aquestes dades, és evident que les xifres parlen per elles mateixes i que les especulacions tenen poca semblança amb el món en el que vivim. Cal fer-nos responsables dels nostres actes i no culpabilitzar als qui tenen com a únic objectiu viure en millors condicions.

2. ACTUACIÓ DE LA JUSTÍCIA

L'entrevista amb la magistrada de menors del jutjat de Girona, corresponent a l'Annex 2 em va ajudar a tenir un primer contacte amb la justícia juvenil i conèixer alguns aspectes generals.

Per començar, va mostrar el seu acord amb la meva hipòtesi inicial que els factors relacionats amb l'entorn social i personal del menor són els que més pes tenen en la delinqüència juvenil. Alguns dels casos que es poden donar són: joves que han patit abandonament de petits i cometes delictes a causa de l'actitud de rebel·lió que senten, quan els pares venen aquí ells sols per buscar feina i una vida mitjanament estable i deixen els seus fills al país d'origen, o potser venen amb el nadó o el més petit. Llavors, quan el fill gran ve, no troba un referent en els seus pares i no reconeix les ordres que li donen.

En relació amb aquest problema, moltes comunitats autònomes paguen bitllets als immigrants menors d'edat que venen sols cap a Barcelona, i és per això que n'hi ha tants, fet que ha augmentat la delinqüència juvenil i ha generat molts problemes.

A més, em va explicar que la delinqüència no es concentra en un territori concret, sinó que varia segons la formació o dissolució de bandes, les èpoques de l'any (a Blanes o Lloret a l'estiu es duen a terme més delictes per part de menors estrangers) i altres factors. D'aquesta manera, Salt no és la ciutat gironina on més delinqüència hi ha, sinó que és marginal, encara que sí que hi pot haver èpoques en què hi hagi molts fets delictius.

Pel que fa al marc sancionador-educatiu de la justícia juvenil, en oposició a les sancions aplicades als adults, els jutges o jutgesses valoren la situació del menor amb l'ajuda de l'equip tècnic i depenent de la gravetat dels fets, se li imposen les mesures corresponents però vetllant per l'educació, reeducació i no reincidència del jove. Un cop imposada la sanció es du a terme un control educatiu i la sanció es pot modificar segons l'evolució del jove.

La Sra. Montserrat Bastit també s'ha pronunciat pel que fa a la flexibilitat que han mostrat alguns jutges en els mitjans de comunicació: d'acord amb l'experiència de la magistrada, la llei és igualment flexible per a tots els jutges i cap d'ells pot modificar-ne els límits però alguns són molt mediàtics.

En relació amb el principi d'intervenció mínima²³, es pot realitzar quan són els primers fets o quan els equips tècnics diuen que una intervenció més enllà el perjudicaria més al jove que no pas l'ajudaria i demanen a la fiscalia un arxivament per la intervenció mínima.

Després de parlar sobre els joves infractors, li vaig preguntar per les víctimes i l'atenció que rebien. Em va respondre que des del primer moment podem optar per fer ús del servei d'assistència que se'ls ofereix.

Més concretament, La justícia juvenil es basa en la Llei del Parlament de Catalunya 27/2001 de Justícia Juvenil del 2001 i creu que la millor forma d'evitar la reincidència dels joves i afavorir la integració d'aquests en la societat és la seva participació i la de la part afectada. Per això, ofereix la possibilitat al jove de disculpar-se a la víctima i repara els danys que li han estat causats mitjançant un procés de mediació, el qual tracta de què el jove assumeixi la seva responsabilitat i reperi els danys causats fruits de la responsabilització i l'empatia que sent per la víctima. Per tant, aquest mètode es pot considerar una via preventiva que té com a objectiu millorar la relació entre els joves i la comunitat; aquest mètode s'anomena justícia restaurativa.

2.1. Justícia restaurativa

Gràcies a la facilitat de la que he disposat per poder realitzar entrevistes al jutjat de menors de Girona, l'objectiu d'una d'elles ha estat conèixer el procés judicial pel qual passen els menors que cometen un delicte i quines són les mesures que els imposa el fiscal per tal de complir amb la reeducació a la qual, suposadament, està dedicada la justícia juvenil.

²³ *Criterio conforme al cual la intervención del derecho penal, como ultima ratio, debe reducirse al mínimo indispensable para el control social, castigando solo las infracciones más graves y con respecto a los bienes jurídicos más importantes, siendo a estos efectos el último recurso que debe utilizarse por el Estado.* Diccionario de español jurídico, 2019.

Per aquest motiu, he realitzat una entrevista a una professional de l'equip de mediació i reparació penal de menors, la qual m'ha fet una explicació detallada del funcionament de la justícia juvenil i en concret, de la justícia restaurativa, resumida a l'Annex 3.

La justícia restaurativa és una nova manera d'enfocar la justícia, l'objectiu de la qual és escoltar a la víctima i que aquesta pugui expressar a l'infractor com se sent i que necessita per reparar els danys causats, normalment a través de la mediació penal, encara que també es pot dur a terme mitjançant cercles o conferències. En aquest procés intervé una tercera persona que pertany a l'equip tècnic que fa de mediador entre l'infractor i la víctima, retornant així el protagonisme a aquesta i la possibilitat de reparar els danys que li ha causat la persona infractora.

A Catalunya, el programa de mediació i reparació en l'àmbit de la justícia juvenil es basa en la Llei reguladora de la responsabilitat penal dels menors, que és la Llei orgànica 5/2000, del 12 de gener.

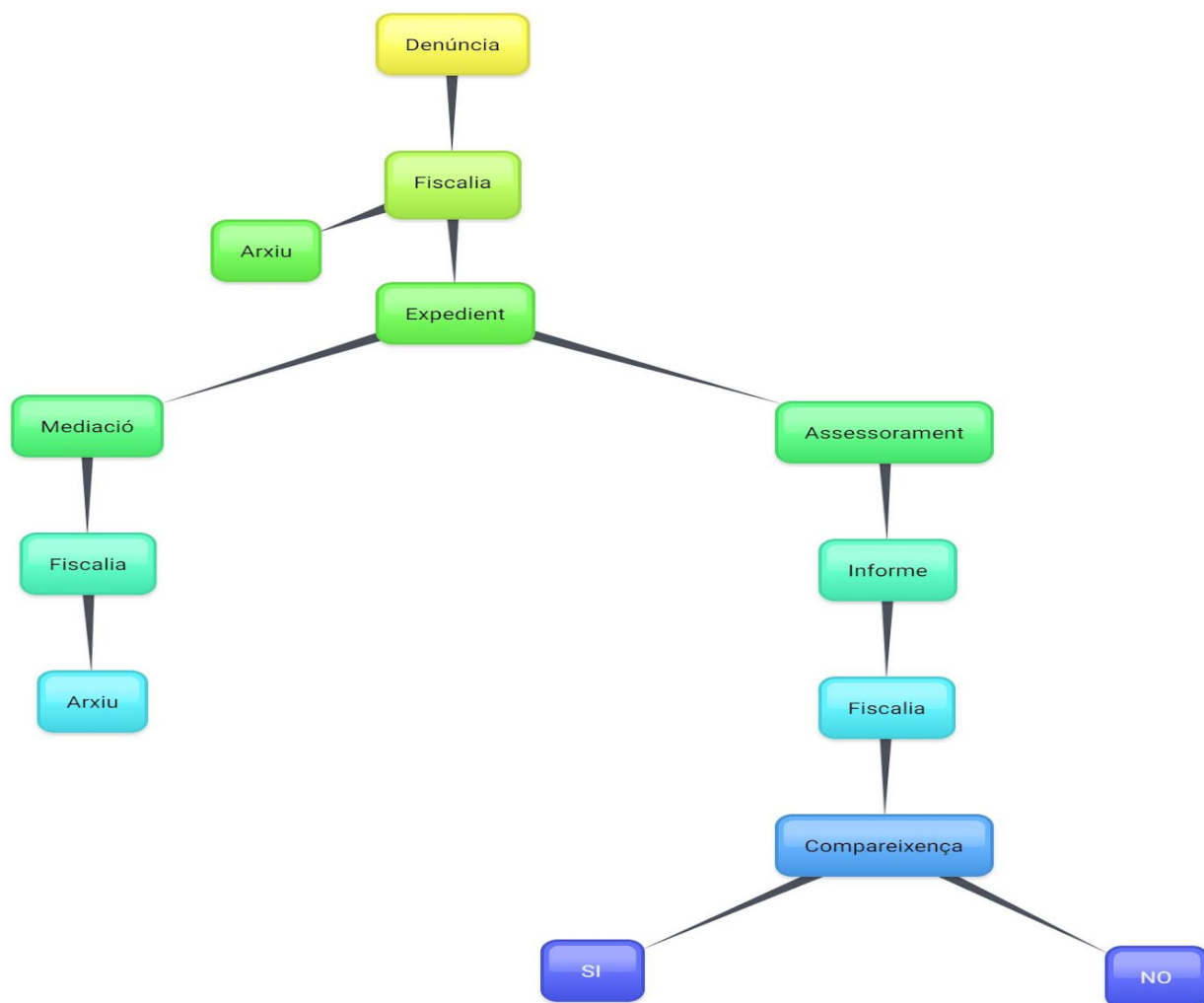

Figura 15. Vies de desenvolupant de la justícia juvenil.²⁴

En qualsevol cas, els mossos agafen la denúncia, la qual arriba a fiscalia posteriorment, i el fiscal incoa el cas, és a dir, decideix arxivar-lo o obrir expedient. A partir d'aquí el cas s'ha de resoldre mitjançant la mediació o l'assessorament.

Si es du a terme la mediació pre-sentencial, es posa en pràctica la justícia restaurativa, que intenta que hi hagi un acord entre els investigats (entre 14 i 18 anys) i la part perjudicada, i la funció dels mediadors és pactar de quina manera es resol el dany causat. Posteriorment, la fiscalia ha d'acceptar les reparacions que s'han dut a terme i arxiva l'expedient, per tant, no hi ha judici.

Per l'altra banda, la via d'assessorament es du a terme quan el jove infractor supera la xifra de 3 mediacions produïdes anteriorment.

²⁴ Font: elaboració pròpia a partir de l'entrevista a una professional de l'equip de mediació i reparació penal de Girona.

Llavors, cal que l'equip tècnic realitzi un informe format per l'estudi psicosocial del jove, la família i l'entorn, és a dir, una anàlisi de la situació de risc del menor.

L'expedient torna a fiscalia, que tindrà en compte l'informe i la gravetat dels fets en el posterior judici. Abans del judici, el fiscal fa una proposta de mesura, la qual el jove pot acceptar i evitar la celebració del judici.

En el cas que aquest se celebri, el menor sempre tindrà un advocat i té la possibilitat que el facin culpable o que l'absolguin. En el primer cas, les mesures imposades poden ser: amonestació, privació de permisos, prestació en benefici de la comunitat, tasques socioeducatives, internament en centres de cap de setmana, llibertat vigilada que consisteix en un seguiment al jove o internament en centres. La decisió final és del jutge, que tot i tenir l'orientació de l'equip tècnic, serà qui decidirà, juntament amb el fiscal, com es resol el cas.

També hi ha la possibilitat que es produeixi una mediació post-sentencial; això vol dir que el jove es responsabilitza del delictes comès i ofereix la seva voluntat de mediar amb la víctima una vegada ha estat imposada la mesura que el jutge ha considerat adient.

A part de les mesures imposades pel delictes, a Catalunya, diversos experts, en concret educadors socials, duen a terme diferents activitats que tenen l'objectiu de reeducar els menors i integrar-los en la societat.

Algunes d'aquestes activitats són:

- Competència psicosocial: Mitjançant diverses tècniques que cada professional estableix, aquest millora la capacitat dels joves de relaciona-se amb els altres, així com d'empatitzar amb ells, viure en societat i resoldre problemes.
- Hàbits bàsics i habilitats domèstiques: el professional ensenya al menor a dur a terme de manera rutinària diferents rols de neteja, higiene personal i normes de comportament.
- Educació per la salut: té la finalitat d'ajudar als joves a procurar per la seva salut i la dels altres abans de prendre decisions.

- Atenció personalitzada: cadascun dels joves internats en un centre té un tutor amb el qual manté el contacte periòdicament segons les necessitats i factors de risc d'aquest.
- Reforç a l'entorn familiar: els pares o tutors legals s'han d'implicar en la reinserció del menor, el qual depèn de les seves accions.
- Educació física: vol implicar als joves a participar en activitats d'oci que involucrin un esforç físic.
- Educació per la diversitat: cal que els joves acceptin i respectin la diversitat cultural i la percebin com a riquesa.

Individualment també es duen a terme diversos programes de drogodependència, ajuda psiquiàtrica i psicològica pels qui poden tenir problemes mentals, educació sexual i de violència.

La Justícia juvenil disposa de 4 programes:

1. Mediació
2. Assessorament
3. Programa d'atenció a la víctima
4. Programa de mesures cautelars

2.2. Mediació i reparació

Per tal que hi hagi mediació cal que hi hagi responsabilització total o parcial per part del jove, voluntat de reparar, sempre juntament amb el consentiment dels pares o tutor legal, i la capacitat de conciliar-se amb la víctima i reparar els danys, fet que comporta la participació total durant tot el procés.

El procés de mediació i reparació consta de 2 fases:

1. Entrevista amb el menor infractor: el primer pas del procés és que el mediador conegui la versió del jove infractor i la seva actitud vers els fets per tal d'establir si és possible dur a terme la mediació i reparació a la víctima abans de posar-se en contacte amb aquesta.

A la primera trobada amb el jove pot estar present l'advocat i els pares, per mostrar la seva conformitat amb el procés.

2. Entrevista amb la víctima: després de l'entrevista amb el menor, el mediador es posa en contacte amb la víctima, que pot ser una persona adulta, jove, una empresa o un grup de persones, per poder treballar amb ella.

De la mateixa manera que a l'entrevista amb el menor, el mediador té l'objectiu de conèixer la versió de la part afectada i en el seu cas, de quina manera necessita que siguin reparats els danys que li han estat causats.

Posteriorment, després d'una anàlisi del mediador, l'infractor i la víctima es posen en contacte de manera directa o indirecta segons la voluntat de l'última.

Hi ha 3 tipus de mediació:

- Mediació trobada: hi ha contacte directe entre el menor i la víctima resultant d'una primera entrevista amb el jove, els pares i l'advocat, en la qual aquest mostri interès a reparar els danys causats a la víctima i aquesta també vol mediar.
- Mediació indirecta: la víctima no vol mantenir un diàleg amb l'infractor i aquest fa un escrit en el qual es compromet a no reincidir o, du a terme tasques reparatòries a la víctima directament o de forma indirecta, a la comunitat.
- Rescat interreparatori: per circumstàncies que el jove no controla (víctima estrangera, desapareguda, etc.), aquest no pot tenir contacte amb la víctima però té la voluntat de reparar els danys causats. Doncs, el menor realitza diferents activitats.

Les reparacions poden ser tant penals, és a dir, la imposició d'una mesura sancionadora, com civils, la indemnització que l'infractor ha d'assumir per reparar els danys causats.

2.3. Assessorament

La via assessorativa no és rellevant en la delinqüència juvenil, ja que aquesta té la principal finalitat de reeducar al jove a través de la mediació i reparació. Tot i això, cal conèixer que és el procés pel qual l'equip tècnic realitza un informe en el qual analitza la situació psicològica, familiar, educativa i l'entorn general del menor, que serà de gran rellevància per assessorar el jutge en les seves resolucions amb l'objectiu d'imposar una mesura preventiva i que afavoreixi el menor i la comunitat.

2.4. Programa d'atenció a la víctima

De la mateix manera que l'assessorament no es troba en el marc d'objectius primordials de la justícia juvenil, el programa d'atenció a la víctima tampoc té més rellevància que el procés de mediació i reparació, encara que està inclòs parcialment en aquest. El programa està regit per la Llei 4/2015 de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima i es basa a posar-se en contacte amb la víctima amb l'objectiu de fer-la partícip del procés pel qual passarà el jove i de la possibilitat de mediar amb aquest.

A l'Annex 3 es pot trobar el full informatiu que rep la víctima un cop ha posat la denúncia, abans de començar el procediment judicial.

2.5. Programa de mesures cautelars

Procés ràpid pel qual els mossos, que reben una denúncia, informen el fiscal, el qual es posa en contacte amb l'equip tècnic, que ha de realitzar les entrevistes corresponents als menors i als pares d'aquests.

Aquest programa es du a terme en casos en els quals els joves no poden conviure en societat fins al moment del judici (homicidi).

Mesures:

- Llibertat vigilada: el jove queda lliure fins sentència però ha d'estar localitzable en qualsevol moment, no apropar-se a la víctima, comunicar-se amb ella o anar a certs territoris o llocs. A més, haurà de realitzar diferents programes (formatius, laborals, culturals, etc.) i seguir un tractament mèdic.
- Allunyament: l'agressor no podrà tenir cap contacte amb la víctima, ni cap persona del seu entorn que estableixi el jutge o fiscal.

- Convivència amb grup familiar o educatiu: en casos de violència domèstica el menor pot ser redirigit a una llar d'algú de la seva família que no estigui involucrat en el conflicte. Si això no es pot dur a terme, el jove romandrà a pisos de convivència. En qualsevol cas haurà de realitzar activitats educatives i tractament psicològic si escau.
- Internament cautelar: és l'última opció, duta a terme en casos excepcionals en els quals estigui en risc la víctima.

CONCLUSIONS

En termes generals, em sembla que es pot corroborar la meua hipòtesi inicial que es basa en l'acceptació de l'afirmació següent: el context (històric, social, polític, cultural, familiar...) és el principal factor desencadenant de la delinqüència en persones menors d'edat juntament amb l'efecte que aquest té en la seva psicologia. Tot i això, no tots els joves delinqüents presenten o han presentat alguns desordres en el seu entorn, sinó que ha estat la combinació de diversos factors o circumstàncies que els han conduït a delinquir.

D'altra banda, com vaig afirmar al principi del treball des de la meua ignorància inicial, la justícia, tot i tenir l'objectiu de reeducar els joves, no sempre l'assoleix, ja que hi ha factors culturals, familiars o interpersonals que impedeixen al menor canviar la seva conducta.

Els organismes judicials tampoc són responsables de la detecció o prevenció d'un entorn perjudicial per al jove, ja que d'això s'encarreguen els serveis socials, sinó que utilitzen totes les eines que tenen a la seva disposició per contribuir a la no reincidència del menor perquè els actes delictius comesos no s'agreugin i transcendeixin en penes més greus en la seva etapa adulta. La justícia juvenil sempre tracta d'afavorir el menor en la mesura del possible, sense descuidar a la víctima, la qual pot participar de manera voluntària en la reeducació del jove, encara que també se'n pot quedar al marge, limitant-se a exercir el seu dret a reclamar la reparació dels danys causats.

Els joves i el seu entorn

A partir de les dades extretes de diverses pàgines web, el llibre *Jóvenes delincuentes* i informació que m'ha estat facilitada per la magistrada de menors de Girona com a professional, he pogut concloure que des del seu naixement, els infants estan condicionats totalment per l'educació i l'afecte que reben, tant al seu entorn familiar com escolar.

En aquest aspecte, trobo molt convenient fer referència al "mite de la tabula rasa" de John Locke, el qual afirma mitjançant aquesta teoria, que quan naixem la nostra ment és com un full en blanc en el qual no hi ha res escrit fins que tenim la primera experiència sensible.

Personalment, estic totalment d'acord amb el filòsof i em sembla que té gran relació amb el tema que es tracta en aquest treball i la conclusió final, ja que quan naixem l'únic factor influent en la nostra personalitat o conducta és l'ADN. En el moment en què tenim contacte amb els nostres pares o familiars, rebem uns estímuls que comencen a construir el nostre propi pensament i comportament que es desenvolupa amb l'acumulació d'experiències sensibles.

Entre els principals factors determinants en la delinqüència juvenil es troben la família i els amics com a persones influents de l'entorn més proper al jove; a més, també pren partit una facultat més personal, l'empatia, encara que aquesta cal que es desenvolupi amb l'ajuda d'unes facilitats proporcionades tant pels pares com pel grup d'iguals.

Encara que és evident, com es mostra en la figura 12 de la pàgina 35 i la 13 de la 36, que en molt casos l'absència de facilitats per a la integració del jove en la societat és l'origen de la delinqüència, s'ha d'evitar generalitzar, ja que una part de la població, els immigrants, que es troben majoritàriament en unes condicions adverses, no representen la xifra més alta de delinqüència al nostre país.

Darrerament, se n'ha parlat molt dels immigrants en termes de delinqüència juvenil, sobretot en els últims mesos a causa del gran nombre d'immigrants menors d'edat que han arribat a Espanya sense acompanyants adults (menes).

És cert que des que aquest joves van arribar a Barcelona, la capital catalana ha augmentat perillosament la taxa de delinqüència juvenil. No obstant això, cal recordar que tot i que les minories facin més soroll i siguin més mediàtiques, no tots els immigrants participen en actes delictius; més aviat el contrari.

La major part dels nouvinguts busquen feina i un futur millor, allunyat de la violència o la pobresa del seu país d'origen com transmeten els joves immigrants del Casal d'Infants de Salt.

Interpretant les entrevistes realitzades a joves immigrants procedents d'Hondures i del Marroc, he pogut observar com en tots els casos, aquests individus han patit situacions adverses que els han dificultat la seva integració en la societat espanyola, però, tot i això, han sabut llaurar-se un futur millor sense recórrer a furt, robatoris o a la violència.

Per conèixer personalment aquests joves del Casal dels Infants de Salt he comptat amb l'ajuda del meu tutor, Rafa, i la Laura, coordinadora del projecte esmentat.

Així i tot, hi ha límits als quals és difícil arribar: com és comprensible, algunes persones no estan interessades a exposar certes qüestions personals i emocionals a algú que no coneixen i, per tant, no pots triar quin perfil concret vols entrevistar.

Tanmateix, els joves que es van presentar voluntaris m'han servit de gran ajut perquè, juntament amb dades objectives, pugui destapar els prejudicis als quals s'enfronten a causa del seu origen.

Per posar fi a aquest apartat, he arribat a la conclusió, guiant-me per la relació que s'estableix entre els diferents factors influents en la conducta del jove, que l'entorn familiar és el precepte de la resta. Per fer aquesta afirmació m'he fixat en el fet que tots els desordres que es puguin donar a la llar, són causes directes de la falta de socialització del jove, que engloba tant la tria del grup d'amics i el vincle amb aquests com el desenvolupament de la capacitat empàtica.

Actuació de la Justícia

Gràcies a la informació facilitada per professionals de la justícia juvenil com la magistrada de menors de Girona i un membre de l'equip tècnic de mediació i reparació penal, he pogut extreure que: la justícia juvenil és de tipus restaurativa, és a dir, que té la finalitat de què el jove mostri la voluntat de reparar els danys causats a la víctima mitjançant la mediació, que significa passar per un llarg procés en el qual el jove s'ha d'enfrontar a una entrevista amb l'equip tècnic, el qual valora la predisposició que aquest mostra a disculpar-se a la víctima i recompensar-la pels danys soferts, i una entrevista amb la víctima en el cas que aquesta estigui disposada a concertar-la.

Tot i que la víctima es pot negar a participar en aquest procés ja sigui perquè els danys han estat més psicològics que materials o per la falta de voluntat de mediar amb l'agressor, sempre rebrà el suport de la justícia en aquest sentit.

En conjunt, la justícia juvenil intenta complaure a la víctima i fer ús de tots els mitjans de què disposen per evitar la reincidència de l'infractor.

En molts casos els joves realitzen tasques per a la comunitat per intentar pal·liar els desperfectes ocasionats a la víctima juntament amb una disculpa, amb la finalitat d'integrar el jove en la societat.

Les mesures que la fiscalia els imposa són determinades pel grau de perill que corren, és a dir, per les necessitats que tenen individualment. Per aquest motiu les condemnes poden variar integrant competències psicosocials o d'educació per la diversitat, de relacions familiars o relacionades amb els hàbits saludables o fins i tot, la drogodependència en casos concrets.

Així doncs, confirmant la meua hipòtesi inicial, el propòsit de la justícia juvenil és reeducar als joves delinqüents perquè no reincideixin.

No he pogut presenciar cap cas en què no hagin tingut èxit, però tant la magistrada com la professional de l'equip de mediació i reparació penal m'han fet saber que no sempre la víctima està disposada a passar per aquest procés per ajudar a l'infractor, que li ha causat danys, o simplement els joves es troben en una situació tan desfavorable que, tot i l'ajuda que reben, quan tornen a establir la seva activitat rutinària normal, no es desfan dels mals hàbits.

Pel que fa a les dificultats que he trobat en aquesta part, la justícia té el deure de protegir les dades, tant dels infractors com de les víctimes i de cada individu que hagi participat en el procés judicial. Per aquest motiu, ha estat impossible fer el seguiment d'un procés de mediació i reparació penal o de posar-me en contacte amb algún jove infractor.

En finalitzar el treball em qüestiono si realment hi ha alguna manera de prevenir la delinqüència juvenil i encara que el meu TdR no focalitzi en aquest tema, des del meu punt de vista estic convençuda que l'educació és la millor eina per fer-ho i aquesta ha de començar a casa, per part de la família, i continuar a l'escola. Tot i això, és inevitable que certes circumstàncies de la vida creïn determinats desordres en la "vida convencional" d'algú i això li causi grans dificultats per socialitzar.

Finalment, m'agradaria fer constar la complexitat que té tractar un tema tan mediàtic actualment, de manera objectiva, sense exposar en cap moment les opinions i sentiments que ens provoca parlar d'algunes injustícies; segons el nostre judici.

Un dels hàndicaps d'aquesta recerca és que, tot i que les dades són les que són i no es puguin interpretar de manera subjectiva, la ideologia de cadascú pot marcar el fil que segueixi en la realització del treball i a l'hora d'extreure les conclusions finals.

REFERÈNCIES

ACCEM: *Infancia y adolescencia migrante no acompañada. Menores Extranjeros No Acompañados (MENA)* (en línia)

<https://www.accem.es/vulnerables/menores-extranjeros-no-acompanados-mena/>

ANÒNIM. *Más de 6.200 menas han llegado a Cataluña en los últimos dos años.* ABC. Barcelona. Actualitzat 06/08/2019.

CARRANCO, R; *Menores migrantes en Cataluña: el 18% delinque y son muy reincidentes.* El País. Barcelona, 3 de Maig del 2019.

E.KAZDIN, A i BUELA-CASAL,G. *Conducta antisocial.Evaluación, tratamiento y prevención en la infancia y adolescencia.* Madrid: Ediciones Pirámide, 2001. p.20-58. ISBN:84-368-0806-1

EPDATA: *Comparación del crimen en Girona ante el conjunto de España. Variación interanual del crimen en lo que va de año* (en línia).

<https://www.epdata.es/datos/crimen-asesinatos-robos-secuestros-otros-delitos-registrados-cada-municipio/6/girona/3468>

G.ELÍAS Y MUÑOZ ABOGADOS: *Delitos contra el Patrimonio y el Orden Socioeconómico* (en línia).

<https://www.eliasymunozabogados.com/derecho-penal/delitos-contra-patrimonio-orden-socioeconomico> (consulta: 05.09.19)

GENCAT: *Indicadors relatius a la protecció social. Àrees bàsiques de serveis socials. 2/2 Catalunya 2017* (en línia).

<https://www.idescat.cat/pub/?id=intpobr&n=8238>

GENCAT: *Justicia juvenil. Intervenciones efectuadas. Por tipo de asistencia. Provincias* (en línia). <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=894&lang=es>

GENCAT: *L'execució penal a Justícia juvenil a Tarragona. Anàlisi comparativa entre Tarragona, Lleida i Girona* (en línia).

<http://cejfe.gencat.cat/ca/recerca/opendata/jjuvenil/execucio-penal-tgna/>

GENCAT: *Población. Por nacionalidad. 2018* (en línia).

<https://www.idescat.cat/emex/?id=171557&lang=es>

GENCAT: *Població de justícia juvenil diferent acumulada al llarg de l'any* (en línia).

<http://justicia.gencat.cat/ca/departament/Estadistiques>

GENCAT: *Població. Per relació amb l'activitat econòmica. 2011*(en línia).

<https://www.idescat.cat/emex/?id=171557&lang=es>

GENCAT: Tema 7. *Les mesures de seguretat* (en línia).

<http://justicia.gencat.cat/ca/serveis/treballar/oposicions/funcionaris/execuciopenal/temari-temari-dret/>

GENCAT: Tema 23. *La mediació en la jurisdicció de menors* (en línia). p.1-8

<http://justicia.gencat.cat/ca/serveis/treballar/oposicions/funcionaris/execuciopenal/temari-temari-psicolegs/>

INE: *Estadística de condenados: menores, nacionalidad, total infracciones.* (en línia). <https://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=26029>

INE: *Estadística del Padrón Continuo, Españoles/Extranjeros, TOTAL ESPAÑA, 15-19 años, Ambos sexos.* (en línia).

<https://www.ine.es/jaxi/Datos.htm?path=/t20/e245/p08/I0/&file=02002.px>

JUSTIZIAEUS: *Justicia Restaurativa* (en línia).

<https://www.justizia.eus/justicia-restaurativa> (consulta: 11.09.19).

MARTÍ I VILAR, M; PALMA I CORTÉS, J. “Diferències del sexe i l'edat en la disposició empàtica dels estudiants de secundària”. *Researchgate*, 2011, p.255-270.

MARTÍNEZ-PEREDA, C.M. “Dos aspectes de la violència juvenil: menors maltractadors i la violència exercida en grup o associada a bandes”, p.1-39.

MIRÓN REDONDO,L; OTERO-LÓPEZ, J. M. *Jóvenes delincuentes*. 1a ed. Editorial Ariel S.A., 2005. p.9-51, p.81-245. ISBN:9788434409187.

NOGUERAS MARTÍN,A; GIMENO VIDAL,R. “Teixint complicitats. Metodologies de suport a la prevenció”. *Programa Compartim de gestió del coneixement del Departament de Justícia*, 2015, p.65-79. ISBN: 978-84-393-9330-6.

TAPIA, T. “*Salit expulsada delincuentes multirreincidentes y reduce los delitos*”. La Vanguardia, Girona. Actualizat a 25/04/2014.

TORRA RAVENTÓS, M. “El context de la justícia juvenil a Catalunya”. *Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa*, 2016, no 62, p.105-122.

VARONA GÓMEZ, D. “Medios de comunicación y punitivismo”. *InDret. Revista para el análisis del derecho*, 2011, p.1-25.

ANNEXOS

Annex 1

Entrevistes a joves en perill d'exclusió social de Casal del Infants, Salt

Bona tarda, el meu nom és [...]. Sóc una alumna de 2n de batxillerat i estic fent el meu treball de recerca sobre la delinqüència juvenil a Girona i per aquest motiu estudio quines poden ser les possibles causes desencadenants d'aquest conflicte. La meva hipòtesi és que l'entorn és el principal motiu pel qual els joves delinqueixen. A part d'entrevistar a jutgesses, fiscals i equip tècnic de justícia també m'he proposat escoltar als joves. El meu objectiu és conèixer quin ha estat l'entorn i les circumstàncies d'algú que no viu en un context favorable i visibilitzar la falta de facilitats de les quals disposen per tal de socialitzar-se. Per això, encara que no hàgiu tingut contacte amb la justícia, m'agradaria conèixer el vostre origen i que creieu que us ha portat a aquí i que milloraríeu del sistema per tal d'ajudar-vos en la vostra integració.

Em seria de gran ajuda gravar l'entrevista en àudio per poder aprofitar cadascun dels detalls que em proporcioneu per completar el meu treball. Cal que sapigueu que el vostre nom no apareixerà en cap document ni presentació; només jo sabré qui sou.

Em permets realitzar una nota de veu de l'entrevista?

- Sí

Abans de començar m'agradaria aclarir que teniu la meva paraula de què tot el que m'expliqueu serà utilitzat exclusivament en el treball i sentiu-vos lliures de compartir les vostres vivències, però també de renunciar a contestar algunes de les preguntes.

Entrevista 1

Abans de començar amb les preguntes, et podries presentar, explicar-me que fas aquí al Casal i com vius actualment.

- Tinc 18 anys i estic en el Casal perquè he fet el curs de formació per treballar de cambrera i actualment faig esdeveniments d'això mentre aconseguixo alguna cosa relacionada amb l'hostaleria.

Per començar amb les preguntes: quina o quines creus que podrien ser les causes per les quals algú, o en concret els joves, poden pensar a delinquir o arribar a fer-ho?

- Jo crec que és la sortida més fàcil, per dir-ho així, el primer que fan els adults, suposo, el que veus i també aquí tenim el factor dels idiomes; jo que he fet aquest curs he vist que molta gent no parla perfectament ni el castellà ni el català i això també, vulgui o no és un hàndicap per la gent que ve i doncs per altra gent que ve parlant castellà de fora, crec que bàsicament és això, que et deixis portar, és la manera més fàcil d'aconseguir-ho encara que al final doncs et repercuteix.

1. Quina és la teva nacionalitat?

- Hondurenya

2. Quin és el motiu pel qual vas emigrar?

- Doncs vaig venir perquè la meva mare va decidir aconseguir un millor futur per nosaltres i va provar sort a Espanya i aquí li va anar bé.

3. Doncs vas venir amb la teva mare?

- Bé ella va venir primer i després al cap de 3 anys vaig venir jo, em va portar ella.

4. Quina edat tenies quan vas arribar a Espanya i com va ser la teva vida durant el primer any?

- Quan vaig venir tenia 10 anys i el meu primer any precisament no va ser bo perquè vaig entrar a una escola pública i allà em van fer "bullying" perquè jo parlava diferent, tenia diferent accent i tal però a poc a poc em vaig anar adaptant i ja vaig aconseguir els meus amics, vaig conèixer gent diferent i tot normal.

5. Podries comentar quina va ser la dificultat més gran que vas trobar a l'hora d'adaptar-te a la teva vida aquí?

- Jo crec que les persones, que no eren oberts, sinó que hi havia grups tancats ja, fets, que ja es coneixien d'abans i com jo era algú diferent del que ells estaven acostumats doncs com que em va costar més.

6. Creus que hi ha prejudicis segons la procedència d'algú? N'has patit?

- Sí, sí que ho crec i sí que n'he patit.

7. Quantes persones componen la teva família?

- Aquí a Espanya 4
- En quina posició et trobes entre els germans (gran, mitjà, petit)?
 - Aquí a Espanya tinc 1 germà i fora un altre, una noia a Estats Units. Sóc la petita. Ens portem molta diferència d'edat i cadascú ha anat fent la seva vida i no tenim gaire relació; per exemple el meu germà, al qual segueixo, em porta 14 anys i ell ha fet la seva vida molt abans que jo.
- Algun dels teus germans ha tingut problemes amb la justícia?
 - Mm... No.

- Com ha estat la relació dels teus pares?
 - Els meus pares es van separar quan jo tenia 5 anys i des d'allà jo em vaig quedar amb el meu pare i després al cap de 3 anys vaig tornar a veure a la meva mare i va ser quan ja vaig venir aquí més o menys. Entre ells doncs no molt bé però ho intentaven fer el millor possible.
- Quina ha estat el tracte dels teus pares amb tu?
 - Bé de part del meu pare sóc filla única, bé era filla única i bé i la meva mare amb mi... doncs és el meu pilar.

8. Tenies algun tipus de formació en el teu país d'origen? I aquí?

- Vaig venir amb 10 anys però allà vaig anar a l'escola primària. I aquí vaig fer 5è i 6è de primària i després vaig fer un PQPI. Després vaig intentar fer auxiliar d'infermeria, no el vaig acabar, vaig fer la prova d'accés per un mig, me'l vaig treure i ara estic fent la prova d'accés per un superior.

9. Treballes actualment?

- Bé, faig esdeveniments però res fix.

10. Quines facilitats consideres necessàries per a la teva integració en la societat i en concret en el món laboral?

- Jo crec que primer el que s'ha de treure són els prejudicis cap a altres persones perquè en realitat cadascú és com és i té la seva manera de ser, simplement és donar-li l'oportunitat a la persona a conèixer-la com a persona, sense tenir en compte d'on és, la religió o el que sigui.

11. Davant la teva situació desfavorable en respecte a ciutadans que hagin nascut al país, et sents motivat a afrontar la situació per tal de superar-la o penses que no te'n podràs sortir?

- Pel que fa al treball, jo crec que aquí hi ha molt bones oportunitats de treball, jo tinc papers i crec que aquí també es viu del turisme, per això vaig fer aquest curs i realment crec que tard o d'hora em sortirà una oferta de treball que estarà bé, que em pagaran el que treballi. En canvi, tinc altres companys que no tenen papers i se'ls complica moltíssim les coses.

12. Alguna vegada t'has sentit obligat a delinquir (violència, robatoris...) o has pensat a fer-ho?

- Jo crec que també compten molt els valors que t'ensenyin a casa teva i no, a mi per sort mai m'ha faltat de res i els meus pares m'han donat valors com per dir no i ni deixar-me portar ni res.

13. Finalment, com imagines el teu futur? Que t'agradaria fer?

- El que vull fer és un superior d'indústria alimentària així que em veig en una fàbrica i treballant i tenint un contracte fix, que és el que tothom vol ara i la veritat és que ho veig, ho projecto.

Entrevista 2

Abans de començar amb les preguntes, et podries presentar, explicar-me que fas aquí al Casal i com vius actualment.

- Tinc 19 anys, m'acabo de treure un curs d'hostaleria aquí al Casal, després vaig fer pràctiques i després m'han trucat d'un esdeveniment del Liceu i doncs per ara em vull treure un curs de català i estic treballant, treballo els caps de setmana.

Per començar amb les preguntes: quina o quines creus que podrien ser les causes per les quals algú, o en concret els joves, poden pensar a delinquir o arribar a fer-ho?

- Per la falta de documentació. Nosaltres els immigrants no tenim documentació fins als 3 anys i això si algú et vol fer un contracte, llavors a vegades, per falta de diners per no tenir feina o pots trobar un treball en negre, que és molt estrany.

1. Quina és la teva nacionalitat?

- Hondurenya

2. Quin és el motiu pel qual vas emigrar?

- Bé vaig estar amenaçada, si jo seguia en el meu país, m'anaven a matar.

3. Ho vas fer sol/a o acompanyat/ada?

- Amb la meva mare

4. Quina edat tenies quan vas arribar a Espanya i com va ser la teva vida durant el primer any?

- Tenia 18 anys, bé només fa 1 any que sóc aquí i doncs m'ha agradat la veritat, hi ha moltes més oportunitats aquí que a Hondures.

5. Podries comentar quina va ser la dificultat més gran que vas trobar a l'hora d'adaptar-te a la teva vida aquí?

- El canvi d'horari, la llengua, el menjar, els meus estudis, que no puc treure'm un batxillerat. No és tan fàcil com allà, que allà només m'inscriu i ja està, aquí no és tan fàcil perquè això és abans dels 18 i ja sóc major d'edat; aquí és des dels 16 als 18.

6. Creus que hi ha prejudicis segons la procedència d'algú? N'has patit?
- Sí, crec que sí. Bé, ens tenen més desconfiança. No, jo no he patit però he escoltat casos.
7. Quantes persones componen la teva família?
- Estic amb la meva mare, la meva tieta i els meus 2 germans.
 - En quina posició et trobes entre els germans (gran, mitjà, petit)?
 - Ells són els petits, jo sóc la mitjana.
 - Algun dels teus germans ha tingut problemes amb la justícia?
 - No
 - Quina ha estat el tracte dels teus pares amb tu?
 - Ha estat bona però no veia a la meva mare des de feia 4 anys perquè ella va venir cap aquí i no vaig tenir amb ella gaire contacte en la meva adolescència.
8. Tenies algun tipus de formació en el teu país d'origen? I aquí?
- Sí, m'estava traient batxillerat, el primer any. Aquí no, els cursos que he fet.
 - Has fet cap formació per tal d'adquirir més coneixements i experiència?
 - He fet aquest curs i altres.
9. Treballes actualment?
- Estic treballant els caps de setmana.

10. Quines facilitats consideres necessàries per a la teva integració en la societat i en concret en el món laboral?

- Doncs la documentació, no treballar en negre, perquè no et respecten quan estàs treballant en negre.

11. Davant la teva situació desfavorable en respecte a ciutadans que hagin nascut al país, et sents motivat a afrontar la situació per tal de superar-la o penses que no te'n podràs sortir?

- Sí, em sento motivada, jo sé que es pot tirar endavant.

12. Alguna vegada t'has sentit obligat a delinquir (violència, robatoris...) o has pensat a fer-ho?

- No.

13. Finalment, com imagines el teu futur? Que t'agradaria fer?

- M'agradaria seguir treballant en l'hostaleria i fer el grau mitjà i superior d'hostaleria i cocteleria.

Entrevista 3

Abans de començar amb les preguntes, et podries presentar, explicar-me que fas aquí al Casal i com vius actualment.

- Bona tarda, tinc 28 anys i he fet una formació aquí al casal que em va ajudar molt, m'ha iniciat amb un curs de cuina i també de cambrer i he sortit amb una oferta de treball amb les pràctiques; estic content.

Per començar amb les preguntes: quina o quines creus que podrien ser les causes per les quals algú, o en concret els joves, poden pensar a delinquir o arribar a fer-ho?

- Crec que fa falta una formació per la gent que acabar d'arribar perquè s'integrin. No sé, depèn de la persona.

1. Quina és la teva nacionalitat?
 - Hondurenya

2. Quin és el motiu pel qual vas emigrar?
 - A part de que tinc a la meva mare aquí, està la meva tieta, la meva germana, però la meva mare sempre em va dir que em volia portar d'allà, d'Hondures, però jo li deia que no perquè estava bé allà, tenia la meva altra família, els cosins, els amics... però va arribar un punt en què vaig haver de sortir i dir-li a la meva mare: "me'n vaig d'aquí perquè ja no aguanto la delinqüència, les *mares*²⁵ i tot això".
La meva mare aquí m'enviava diners pel menjar i aquestes coses doncs tenia les meves coses; allà hi ha molta delinqüència a Hondures i em vaig sentir en l'obligació de venir. Però primer va portar a la meva germana, clar, jo no volia venir i ara fa 5 anys que estic aquí.

3. Quina edat tenies quan vas arribar a Espanya i com va ser la teva vida durant el primer any?
 - Tenia 21 anys. Em sentia acollit perquè estava la meva mare i tot. Quan vaig arribar vaig portar la meva documentació, tinc el batxillerat de Ciències i lletres, vaig homologar el títol però per poder estudiar havia de saber el català i això em va anar malament. Havia de tenir el nivell C, el bàsic, elemental i com me l'exigien no vaig poder estudiar.

4. Podries comentar quina va ser la dificultat més gran que vas trobar a l'hora d'adaptar-te a la teva vida aquí?
 - No vaig tenir-ne cap.

²⁵ *Organització internacional de bandes criminals que es van originar a El Salvador i s'han anat expandint per altres regions d'Estats Units, Canadà, Mèxic, el nord de Centreamèrica (Guatemala, El Salvador i Hondures) i al sud d'Europa (Itàlia i Espanya). Entre els països més afectats es troba Hondures.*

5. Creus que hi ha prejudicis segons la procedència d'algú? N'has patit?
- Això depèn de la persona, però sí que hi ha. I no l'he patit.
6. Quantes persones componen la teva família?
- 4
 - En quina posició et trobes entre els germans (gran, mitjà, petit)?
 - Tinc 1 germana petita
 - Algun dels teus germans ha tingut problemes amb la justícia?
 - No
 - Quina ha estat el tracte dels teus pares amb tu?
 - Bé, no m'he criat amb la meva mare, sinó amb una germana seva però molt bé.
7. Tenies algun tipus de formació en el teu país d'origen? I aquí?
- El batxillerat de Ciència i Lletres. Aquí vaig homologar el títol i he fet una formació d'hostaleria.
8. Treballes actualment?
- Sí, sóc ajudant de cuina.
9. Quines facilitats consideres necessàries per a la teva integració en la societat i en concret en el món laboral?
- Formació, com el català. Quan algú arriba aquí s'ha d'esperar un temps (3 anys) per legalitzar els papers, mentrestant s'aprofita el temps en aprendre però depèn si estàs sol doncs és difícil trobar feina sense papers.

10. Davant la teva situació desfavorable en respecte a ciutadans que hagin nascut al país, et sents motivat a afrontar la situació per tal de superar-la o penses que no te'n podràs sortir?

- Sí, sí, la meva situació millorarà.

11. Alguna vegada t'has sentit obligat a delinquir (violència, robatoris...) o has pensat a fer-ho?

- No

12. Finalment, com imagines el teu futur? Que t'agradaria fer?

- M'imagino amb molta alegria sempre, amb l'amabilitat i la bondat i ajudant a les persones que ho necessiten.

Entrevista 4

Abans de començar amb les preguntes, et podries presentar, explicar-me que fas aquí al Casal i com vius actualment.

- Tinc 26 anys, porto aquí 1 any i mig, bé 2 anys perquè el mes que ve faré 2 anys aquí. Estic vivint amb els meus germans aquí i quan vaig venir aquí el primer cop vaig aprendre català a l'Escola d'Adults i castellà però el primer any no hi ha castellà aquí a Catalunya, només català i després aquí al Casal vaig aprendre una mica de castellà, els 2 cursos de castellà.

1. Quina és la teva nacionalitat?

- Marroquina

2. Quin és el motiu pel qual vas emigrar?

- Canviar la meva vida. Volia treballar, viure sola, no sé, tenir una bona feina perquè al Marroc hi ha llocs bonics, moltes coses però per treballar no hi ha moltes ofertes. La meva germana que està ara acabant la universitat i no hi ha feina.

3. Ho vas fer sol/a o acompanyat/ada?
 - Sola

4. Quina edat tenies quan vas arribar a Espanya i com va ser la teva vida durant el primer any?
 - 24. Quan vaig arribar aquí no entenia res per parlar amb la gent, només hola i adéu, encara que sabia anglès. També vaig treballar al Casal dels Infants sortint amb nens, anant a la biblioteca...

5. Podries comentar quina va ser la dificultat més gran que vas trobar a l'hora d'adaptar-te a la teva vida aquí?
 - Aquí a Girona no puc aconseguir una feina perquè sempre demanen papers; si en tens pots treballar sinó no. La llengua per parlar, no tinc molt amics per parlar.

6. Creus que hi ha prejudicis segons la procedència d'algú? N'has patit?
 - Si

7. Quantes persones componen la teva família?
 - Som 8, 3 noies i 5 nois i els meus pares estan al Marroc. Visc amb 3 germans aquí i 1 està a Barcelona. 2 noies i 1 noi estan al Marroc.

 - En quina posició et trobes entre els germans (gran, mitjà, petit)?
 - Sóc la sisena.

 - Algun dels teus germans ha tingut problemes amb la justícia?
 - No

 - Com ha estat la relació dels teus pares?
 - Molt bé

- Quina ha estat el tracte dels teus pares amb tu?
 - Molt bé també

8. Tenies algun tipus de formació en el teu país d'origen? I aquí?

- Sí, vaig anar a l'institut i aquí els cursos de català i castellà.

9. Treballes actualment?

- Bé, quan vaig venir aquí el primer any vaig treballar a Figueres, vaig fer el curs de català i també per aquí tinc una amiga d'aquí que té una nena petita i els caps de setmana vaig a casa seva per cuidar a la nena i tot el primer any vaig treballar amb ella, després al casal i aquest estiu, 2 mesos he treballat a Begur amb una família cuidant als nens, rentant la casa...

10. Quines facilitats consideres necessàries per a la teva integració en la societat i en concret en el món laboral?

- Ara estic fent alguna cosa per tenir una bona feina en el futur, no només rentar.

A Espanya el país fa molt per nosaltres: tenim salut, si vas a l'hospital, hi ha gent que t'ajuda, hi ha seguretat, policia, sento que és fàcil viure aquí. Espero que quan acabi els meus 3 anys aquí pugui tenir els meus papers.

Si tens residència pots treballar en una bona feina, pots acabar els teus estudis, tot. Però si només tens un passaport o un empadronament, no pots fer moltes coses.

11. Davant la teva situació desfavorable en respecte a ciutadans que hagin nascut al país, et sents motivat a afrontar la situació per tal de superar-la o penses que no te'n podràs sortir?

- No, no, vull millorar i això és la raó per la qual he vingut aquí. Al Marroc vivim junts una família, si acabes els teus estudis pots anar a treballar a un altre lloc però si et quedes a casa i no acabes l'escola, la universitat o el que sigui, només et quedes a casa i en el futur et pots casar, si no et cases, pots fer algun projecte... no vull estar al Marroc.

12. Alguna vegada t'has sentit obligat a delinquir (violència, robatoris...) o has pensat a fer-ho?

- No. Quan vaig venir aquí alguna vegada no he volgut preguntar als meus germans perquè em donin diners per comprar alguna cosa i em sento molt malament, no puc sempre preguntar als meus germans que em donin diners perquè estem en una casa, els meus germans treballen molt bé i ja saps, dorms, menges i tot, no pots demanar res més, has de treballar.

No perquè tingui problemes amb els meus germans o perquè ells no es preocupin de mi, sinó perquè jo mateixa no puc preguntar, vull treballar i fer-ho tot per mi sola, no preguntar-li a algú altre que ho faci. Potser la meva situació és millor que la d'altres perquè tinc els meus germans aquí que m'han fet moltes coses més fàcils per mi. Potser si vinc sense els meus germans o no tinc família ni res, aquí seria més difícil per mi, però he estat bé.

13. Finalment, com imagines el teu futur? Que t'agradaria fer?

- Penso en el meu futur com que tindrà una bona feina, potser visc sola, perquè els meus germans s'hauran casat i jo també i tenir una vida bona.

Annex 2

Entrevista a la magistrada de menors de Girona

Bon dia, el meu nom és [...]. Sóc una alumna de 2n de batxillerat de l'institut Font del Ferro de Palafolls i estic fent el meu treball de recerca sobre la delinqüència juvenil a Girona i per aquest motiu estudio quines poden ser les possibles causes desencadenants d'aquest conflicte i la resposta que la societat en dona.

A continuació passo a fer unes preguntes a la Sra. Montserrat Bastit, magistrada del jutjat de menors de Girona.

- Dona el seu consentiment perquè aquesta entrevista sigui enregistrada?
 - Si, si

- 1. Per la seva experiència, creu que els factors relacionats amb l'entorn social del menor són els que més pes tenen en la delinqüència juvenil?
 - Si, són els que més, si.

- 2. I per territoris, creu que a Salt es concentra bona part dels fets delictius comesos per menors a Girona?
 - No, no. Salt és un lloc marginal on hi ha fets delictius però no es concentren precisament allà, s'expandeixen. O sigui, no cometen els delictes allà. Els delinqüents juvenils no estan només a Salt.

 - Creu que hi ha un territori on es concentren aquests delictes?
 - No, els delictes s'expandeixen per tot, independentment d'on sigui el delinqüent, i a menors hi ha fluxos. Hi ha temps on per exemple, a Blanes hi ha molts fets delictius i al cap de 2 anys a Blanes baixa molt i puja a Olot. No és que sempre es concentrin allà mateix i sempre hi hagi el mateix flux sinó que varia.

A vegades hi ha grups que es formen en una determinada població i fa incrementar el delictes i per l'edat o perquè es van dissolvent aquests grups, deixa de concentrar-e això i potser mentrestant s'està formant un altre grup a Santa Coloma, a Olot o Roses. No podem dir o hi ha més delinqüència, la delinqüència juvenil puja i baixa.

3. El procediment per enjudiciar els menors és de caràcter sancionador-educatiu i això és precisament una gran diferència entre les sancions aplicades als majors d'edat. En aquest sentit, quins mecanismes té un jutge o jutgessa de menors per anar més enllà de l'aspecte purament sancionador?

- Bé, la intervenció és diferent. Hi ha una part clarament sancionadora en la justícia juvenil i dintre d'aquesta sanció s'intenta que aquesta s'obri a un punt de vista educatiu, cap a l'educació del menor o reeducació. Nosaltres el que fem és, a través d'equips tècnics i col·laboradors, valorar quina és la situació del jove en el moment de la comissió del delictes i quan es fa el judici.

A partir d'aquí es valora quina és la resposta, que tot i sent sancionadora, pugui ajudar més al jove a reeducar-se, educar-se, sortir del seu àmbit delinqüencial i les seves conductes delictives. Pesa el fet delictiu i la gravetat, això sempre. Però dintre d'això buscar aquella resposta que més el pugui ajudar i a partir d'aquí, un cop imposada la sanció portem un control educatiu.

La justícia de menors és potser més oberta i permet, dintre d'uns límits i dintre de la legalitat, modificar les mesures. Mentre s'estan complint es poden, de certa manera, modificar segons l'evolució del jove o la jove.

4. Considera que la flexibilitat que li atorga la Llei al jutge per adoptar mesures en el cas concret és un d'aquests mecanismes?

- Sí, clar

5. Algun cop l'aplicació estricta de la Llei ha provocat que s' hagués d'aplicar una mesura a un menor que no fos idònia a les seves circumstàncies personals, socials, familiar, etc?
- No perquè és molt flexible la Llei de menors. Hi ha uns límits i unes determinades normatives per determinats delictes però són delictes molt greus llavors ja estableix una sèrie de normes perquè no puguis flexibilitzar-ho fins al punt de no sancionar o sancionar molt poc però a part d'això és molt flexible.
6. Recorda alguna sentència en la qual s'hagi imposat una mesura curiosa o atípica?
- No perquè les mesures vénen determinades per la Llei i nosaltres no podem inventar-les. L'únic que per exemple si poses uns treballs en benefici de la comunitat pots intentar buscar on poder fer-se perquè estiguin lligats amb el tipus de delicte que ha comès el menor però especialment no. Sí que ha sortit als diaris algun jutge és més flexible però no, això ho fem tots; l'únic que hi ha qui és més mediàtic i qui reserva més la seva feina. Però dins dels treballs en benefici de la comunitat, on semblava que era més mediàtic, sempre és dintre d'una mesura legal, no t'ho pots inventar, només orientar o determinar quin tipus de treballs han d'executar els serveis de la Generalitat però no pots inventar mesures.
7. L'especialització que preveu la Llei pels jutges de menors els hi dóna instruments útils envers les especials característiques del procés?
- Bé, l'especialització és una mica de punts de psicologia, punts de criminologia... és una especialització molt teòrica.

8. Creu que el sistema judicial pot donar resposta als problemes educatius i socials que hi ha darrere de la delinqüència juvenil?

- No. No és el món de la justícia el que ha de donar solucions per evitar el delicte.

La justícia està per respondre davant del delicte però no per intervenir abans ni a menors ni a adult. És la part educativa, de sanitat i de serveis socials que ha d'intentar que no hi hagi nanos que puguin delinquir o els menys possibles.

A la justícia ens toca actuar un cop ja s'ha comès el delicte, nosaltres no actuem preventivament. Un cop tenim al jove aquí sí que podem intervenir perquè no es repeteixi. Després, a través de les mesures que els imposem intentem que puguin fer una reflexió i donar-los eines pel canvi.

9. On està l'equilibri entre el caràcter re educatiu del procediment penal en menors i el principi d'intervenció mínima que s'aplica quan per exemple, s'arxiva el procediment per conciliació entre l'infractor i la víctima?

- Bé, això no es pot realitzar sempre i es tracta d'això, quan hi ha possibilitats i són els primers fets, si són fets que no tenen una rellevància gran, poder arribar a una conciliació, per un costat una conciliació amb la víctima si aquesta està disposada i l'infractor també i després hi ha un altre camí que és quan els equips tècnics diuen que una intervenció més enllà el perjudicaria més que no pas l'ajudaria i demanen a la fiscalia un arxivament per la intervenció mínima. Però són fets que no són greus.

● No creu que pot ser una estratègia processal del menor i el seu advocat en benefici propi?

- Pot ser. El jutjat no hi intervé mai aquí. Com la instrucció la porta el fiscal a menors, nosaltres fem de jutjat de menors.

El jutjat de menors és un jutjat de garanties que aplica les mesures cautelars quan són necessàries i autoritzar diligències a la fiscalia que afecten els drets fonamentals del menor com entrades i registres, intervencions telefòniques... I per un altre costat, fem de jutges penals i fem de jutges de vigilàncies penitenciàries però no fem d'instructors, això ho fa la fiscalia.

És la fiscalia la que, després de prendre declaració al menor valora la possibilitat de fer una mediació i envia l'expedient a l'equip tècnic, que valora amb el nano i la víctima si això és viable. Són ells els que valoren si hi ha un reconeixement dels fets per part del nano però sí que es pot donar la situació que un nano prefereixi passar per una via de mediació sense realment haver arribat a una empatia amb la víctima o que li sàpiga greu el que ha fet i penedir-se realment i preferir fer una carta al perjudicat o una determinada activitat abans de passar per tot el procés judicial. Nosaltres no tenim mitjà de control perquè quan tot això arriba a nosaltres ja està acabat, la fiscalia ja ho ha donat per bo. Només ens comunica que aquell expedient cal arxivar-lo perquè hi ha hagut una mediació. Nosaltres sí que tenim intervenció en mediacions però que són després de sentència. En casos determinats, valorem juntament amb centres de justícia o amb llibertats vigilades, amb els tècnics, si un o una jove intern que estigui complint una mesura judicial o amb llibertat vigilada, es donen elements per poder treballar amb la víctima el fet que ja ha estat sancionat, no abans, per tant ja hi ha hagut judici i sentència; només passa en determinats joves, és una cosa molt específica. El jutjat després pot compensar el jove amb una reducció de la seva mesura que no entra com a condició perquè sigui voluntari i ho faci perquè ho senti. S'han fet mediacions post sentencials i se'n fan; n'hi ha que surten molt i molt bé.

Normalment quan la fa el menor voluntàriament arriba al final, a vegades hi ha víctimes que es tiren endarrere. Crec que són molt vàlides perquè demostres que hi ha una conscienciació real de reparar el dany.

10. L'interès del menor és prioritari en la Llei de responsabilitat penal dels menors però creu que es desatén a les víctimes?

- No. Jo crec que una cosa no té res a veure amb l'altra. Aquí ja hi ha un servei d'assistència a la víctima des del primer dia i a la víctima se li ofereix aquest servei i tenen sempre si volen acompanyament fins al dia del judici i si el necessiten fins i tot després. Jo crec que una cosa és una cosa i l'altra és una altra, no té res a veure. La víctima, si ella vol, no queda desatesa. Ara, si ella no vol intervenir i vol fer el just perquè li toca fer-ho i ja està doncs no però aquí jo crec que no es desatén perquè la víctima sempre que vol té assistència i no té res a veure amb el menor.

11. Considera que els problemes de comportament antisocial dels menors són actituds individuals o bé pot respondre a una tendència col·lectiva actual que fa que qüestionin les normes socials?

- Té les dues coses. Penso que a vegades hi ha factors individuals que hi intervenen i moltíssim de la vida de cadascú. Normalment són gent que porten una motxilla molt gran a l'esquena i a vegades, per una rebel·lia contra la norma per les seves situacions i que es troben socialment es rebel·len contra la norma i el món sencer.

12. Per acabar, des del seu punt de vista de professional que ha d'aplicar el dret, i entrant en una qüestió més sociològica, mai s'ha qüestionat si la reeducació dels menors respon en certa part a una finalitat de control de la societat, de manera que qualsevol que es desviï de les pautes marcades ha de ser reeducat (tret d'aquells fets violents i greus)?

- Bé, crec que sempre hi ha control i que la societat exerceix sempre un control amb els menors, amb els adults... però des de la feina del jutjat jo crec que no és això.

Tampoc s'obliga ni es busca que el menor entri dintre d'una dinàmica social ja establerta; l'únic que es busca és que no infringeixi la norma penal. Més enllà d'això, des d'aquí, no intervenim. Que la norma penal a vegades pot arribar a ser de control, segur. Hi ha determinats delictes que evidentment no, però hi ha d'altres que poden arribar a ser algun control de la societat.

Nosaltres l'únic que els hi ensenyem és aquelles conductes que realment poden perjudicar, que siguin empàtics amb la víctima i respectin les altres persones. Ara que la norma en general i la norma penal té un punt de control social, segur.

En la major part dels casos, són molts els joves que han patit abandonament de petits i cometen delictes a causa de l'actitud de rebel·lió que senten quan es pregunten per què a ells.

Un altre dels casos en els quals els joves delinqueixen, és quan els pares venen aquí ells sols per buscar feina i una vida mitjanament estable i deixen els seus fills al país d'origen, o potser venen amb el nadó o més petit. Llavors, quan el fill gran ve, no troba un referent en els seus pares i no reconeix les ordres que li donen.

En relació a aquest problema, moltes comunitats autònomes paguen bitllets als immigrants menors d'edat que venen sols cap a Barcelona, i és per això que n'hi ha tants, fet que està portant grans problemes i s'espera que en generi molts més a llarg termini.

Annex 3

Resum de l'entrevista a l'equip tècnic de mediació i reparació penal de menors

Degut a la falta de disponibilitat dels membres de l'equip tècnic del jutjat de menors de Girona, em vaig reunir amb una de les professionals en mediació penal juntament amb una altra noia que estava interessada en la mateixa informació pel seu Treball de recerca.

Per tant, no vaig poder fer una entrevista però ella ens va explicar com funciona la justícia juvenil i més concretament el procés de mediació i reparació, encara que al final de l'explicació si que li vaig poder fer un parell de preguntes. A més, ens va facilitar el seu correu electrònic i dos telèfons de contacte per tal de poder comunicar-nos amb ella si ens osrgia cap dubte i he pogut fer-li un parell de preguntes més mitjançant el correu electrònic.

- Sóc la Lidia, sóc treballadora social. Vaig fer filosofia i després treball social. Vaig entrar a l'equip de menors i al principi vaig fer assessorament però ara porto molts anys fent mediació penal amb joves de 14 a 18 anys. Porto 13 anys o així i es un àmbit que m'agrada molt i hi crec molt.
Us faré una mica de justícia normal i justícia restaurativa, bueno, punitiva, després com funcionem a nivell organitzatiui després quin procés passen els joves si voleu finalment, maneres de resoldre-ho si van a judici. Veurem que fem aquí a Catalunya que és important, a nivell de la Llei de menors i després tota aquest part que és la més social doncs també en parlarem.
Una vegada hàgim parlat una mica dels tipus de mediació que hi ha podriem exemplificar algun cas per exemple.
Per començar us he portat un document que donen sempre quan s'entra, és molt esquemàtic, és un document que s'entrega als joves moltes vegades.

REPARACIÓ

TREBALL AMB LES PARTS

El professional de l'Equip Tècnic treballarà amb tu i amb el perjudicat o víctima, com a mediador. Us ajudarà a arribar a un acord sobre com solucionar el conflicte i com reparar el dany.

ACTIVITATS REPARADORES

A vegades, si la víctima prefereix no participar o no és una persona particular, podràs fer una activitat educativa o en benefici de la societat.

INFORME

Acabat el procés de reparació, el mediador farà un informe a la Fiscalia explicant els acords a què heu arribat i el que has fet per reparar el dany i conciliar-te amb la víctima.

Si el resultat és positiu, la Fiscalia, en la majoria dels casos, demana el sobreseïment de l'expedient al Jutjat de Menors.

SI EL RESULTAT NO ÉS POSITIU

**SOBRESEÏMENT
O
ARXIU**

ASSESSORAMENT

ENTREVISTA

El professional de l'Equip Tècnic que fa d'assessor et preguntarà sobre tu, la teva família, l'institut, els amics i altres aspectes importants per conèixer-te. També entrevistarà els teus pares.

COORDINACIONS

Si cal, parlarà amb els professionals que et coneixuin, com l'assistent social del teu barri, el psicòleg, el tutor de l'institut, l'educador, etc.

INFORME

Farà un informe per a la Fiscalia explicant la teva situació, tant els aspectes positius com negatius i els motius pels quals considera necessària o no la intervenció de la justícia.

L'informe ajuda la Fiscalia a decidir si el teu cas ha de continuar fins al judici o si demana al Jutjat de Menors que l'arxivi. En el cas de continuar el procediment, l'ajuda a pensar quina és la mesura més convenient per a tu.

AUDIÈNCIA (JUDICI)

A la sala de vistes, el jutge et preguntarà si reconeixes els fets i si acceptes la mesura que proposa la Fiscalia i la responsabilitat civil.

Si et conformes, significa que et consideres responsable del delicte o falta i el jutge t'imposarà una mesura educativa per la teva responsabilitat penal i una quantitat econòmica per la responsabilitat civil, si n'hi ha.

ABANS D'ENTRAR A LA SALA DE VISTES

Aquest dia, parlaràs amb el teu advocat i amb el professional de l'Equip tècnic que va fer el teu informe. Podràs preguntar tots els dubtes.

JUDICI

Un temps després de l'entrevista amb l'Equip Tècnic, t'arribarà una citació del Jutjat de Menors amb la data i el lloc. Hauràs de venir acompanyat dels pares o tutors legals.

En el cas que no et conformis continuarà l'Audiència el mateix dia o un altre dia. El fiscal, el teu advocat i el jutge et faran preguntes sobre els fets. També preguntaran a la víctima i els testimonis.

El tècnic informarà sobre la teva situació actual i valorarà la mesura educativa més adequada per a tu.

El jutge és la persona imparcial que, després d'escoltar tothom, decidirà si ets culpable o no i si has de pagar per la responsabilitat civil.

SENTÈNCIA

La decisió del jutge, i el perquè la pren, s'expliquen per escrit en una sentència que t'enviaran a casa. A vegades avança la sentència verbalment en el mateix judici. Si no hi estàs d'acord, el teu advocat pot recórrer-la.

SI CONSIDERA QUE ETS CULPABLE, T'IMPOSARÀ UNA MESURA, QUE HAURÀS DE COMPLIR DURANT EL TEMPS QUE ET DIGUI.

SI CONSIDERA QUE NO ETS CULPABLE, T'ABSOLDRÀ I NO T'IMPOSARÀ CAP MESURA.

GLOSSARI

Advocat/ada: T'aconseilla, t'orienta i et defensa legalment en el teu pas per la justícia. Et diu de què se t'acusa, t'informa de la mesura que demana la Fiscalia i de la responsabilitat civil, si n'hi ha.

Arxiu: Tancar, finalitzar. També es diu sobreseïment. Vol dir que la justícia no l'ara res més amb el teu cas.

Atestat policial: Recull les declaracions de persones implicades en els fets i de les actuacions que ha fet la policia.

Expedient de Fiscalia: Tots els documents que recull la Fiscalia a partir del moment que té indicis per investigar-te. Es tanca quan acaba el teu cas.

Fiscal de Menors: Investiga que ha passat i pot presentar una acusació contra tu. En l'acte de judici, normalment t'acusarà. Té l'obligació de vetllar pel teu interès.

Jutge/essa de Menors: Dirigeix el judici i mana a la sala de vistes. Després d'escoltar tothom, prendrà la decisió sobre la teva culpabilitat o no. Si et considera culpable, t'imposarà una mesura i controlarà el seu compliment.

Perjudicat/ada o víctima: Persona o entitat que ha patit un dany, de qualsevol tipus, com a conseqüència del fet delictiu.

Responsabilitat civil: Si el jutge et declara culpable, es l'obligació de reparar econòmicament la víctima pel dany causat. Si n'hi ha, ho hauràs de pagar tu o els teus pares o tutors.

Responsabilitat penal: Si el jutge et declara culpable dels fets, et condemna penalment i t'imposa una mesura.

Sala de vistes: Espai formal on es fa el judici (Audiència). Hi són presents el jutge, el secretari, el fiscal, el tècnic, el teu advocat i l'advocat de la víctima, si en té.

Sobreseïment: Tancament, arxiu del procediment judicial.

T'HAN CITAT AL SERVEI DE MEDIACIÓ I ASSESSORAMENT TÈCNIC (SMAT) DE JUSTÍCIA JUVENIL

QUÈ HA PASSAT?

- Has tingut una denúncia per uns fets que han passat mentre tenies entre 14 i 17 anys.
- Segurament has declarat a la policia (et poden haver detingut o no) en presència del teu advocat i acompanyat dels teus pares o tutors legals.
- La policia ha enviat l'atestat a la Fiscalia de Menors.
- La Fiscalia ha decidit obrir un expedient perquè són uns fets delictius. Està fent investigacions. Segurament has rebut una carta informant-te.
- És possible que el Jutjat de Menors també t'hagi comunicat l'obertura de l'expedient judicial, tant penal com civil.
- La Fiscalia ha demanat un informe a l'Equip Tècnic sobre la teva situació i la teva actitud davant del fet denunciat, per decidir la resposta més adequada per a tu.
- L'Equip Tècnic està format per treballadors socials, educadors i psicòlegs.

QUÈ FAREM?

ENTREVISTA AMB L'EQUIP TÈCNIC

Faràs una entrevista amb un professional de l'Equip Tècnic per valorar, en el teu cas, quina és la millor actuació des de justícia juvenil.

REPARACIÓ

La Llei et dóna l'oportunitat de reparar el dany causat a la víctima o perjudicat.

Ho podràs fer si et sents responsable, pots i vols.

Els teus pares o tutors legals t'acompanyaran i pot ser-hi el teu advocat, per ajudar-te a decidir.

Si tots hi esteu d'acord i el tècnic ho considera adequat, facilitarà la millor manera perquè puguis fer la reparació i la conciliació amb la víctima. La forma més habitual és a través d'una mediació.

ASSESSORAMENT

Si no és possible la reparació, o el procés de mediació no finalitza adequadament, o, en alguns casos, per la gravetat o repetició dels fets, faràs una entrevista amb un altre professional de l'Equip Tècnic, que assessorarà la Fiscalia sobre quina seria la resposta més adequada, des de la justícia, tenint en compte la teva situació personal i sociofamiliar.

DRETS DEURES I RESPONSABILITATS

"LES PERSONES, INDEPENDENTMENT DE L'EDAT, L'ORIGEN, LA CULTURA I QUALSEVOL ALTRA CIRCUMSTÀNCIA, TENIM UNS DRETS QUE S'HAN DE RESPECTAR. IGUALMENT, TOTS, DES DEL MÉS PETIT FINS AL MÉS GRAN, TENIM TAMBÉ DEURES QUE HEM DE COMPLIR. TANT ELS DRETS COM ELS DEURES SÓN NECESSARIS PER VIURE EN SOCIETAT I PER CONVUIRE BÉ AMB ELS ALTRES. CADA DRET PORTA APARELLAT UNS DEURES I UNES RESPONSABILITATS."

DRETS

Ser informat, tu i els teus pares, de manera comprensible, del que es faci relacionat amb tu i amb quin objectiu.
Saber per què estàs denunciat.
Accedir a les teves dades i documentació.

Recollir les cartes que t'enviïn.
Comparèixer sempre que siguis citat.
Facilitar les dades per millorar la teva documentació.

Conèixer les normes de la justícia i les conseqüències del seu incompliment.

Respectar les normes del procediment.

Estar acompanyat pels teus pares/tutors.

Identificar-te tu i les persones que t'acompanyen (pares, tutors...).

Llegir el teu informe.

Saber qui hi pot accedir, segons marca la Llei.

Que s'utilitzi un llenguatge entenedor.

Tenir una valoració objectiva i actualitzada pel que fa al teu progrés personal.

Poder expressar el teu desacord, si n'hi hagués.

Respectar l'opinió del professional.

Ser tractat amb respecte i de forma adaptada a les teves característiques.

Tractar amb respecte les persones que t'atenen.

Tenir cura de tu mateix, anar net i vestit adequadament.

Ser puntual o avisar quan no hi puguis assistir.

Protegir la teva imatge i la dels altres menors implicats en el procediment.

No ser discriminat per qualsevol condició personal o de la teva família.

Respectar qui comparteix l'espai amb tu: professionals, víctimes, testimonis...

DEURES I RESPONSABILITATS

Ser atès en un espai que garanteixi la teva intimitat, dignitat i seguretat.

Tenir cura dels espais.

Respectar les normes de convivència.

Ser escoltat amb atenció.

Preguntar i poder expressar-te lliurement.

Prestar atenció i escoltar el que et diuen.

Expressar-te correctament.

Pensar sobre allò que t'han explicat.

Conèixer i poder identificar correctament els professionals.

Tenir-ne un com a referent i saber com posar-hi en contacte.

Demandar el canvi, si està justificat.

Facilitar la informació perquè ens puguem posar en contacte amb tu (adreça, telèfon...).

Utilitzar un llenguatge, verbal o no verbal, correcte i adequat.

Que la teva opinió sigui tinguda en compte en la presa de decisions, dins els límits de la llei.

Que sigui respectada la teva intimitat i es mantingui en estricta reserva la teva condició d'imputat.

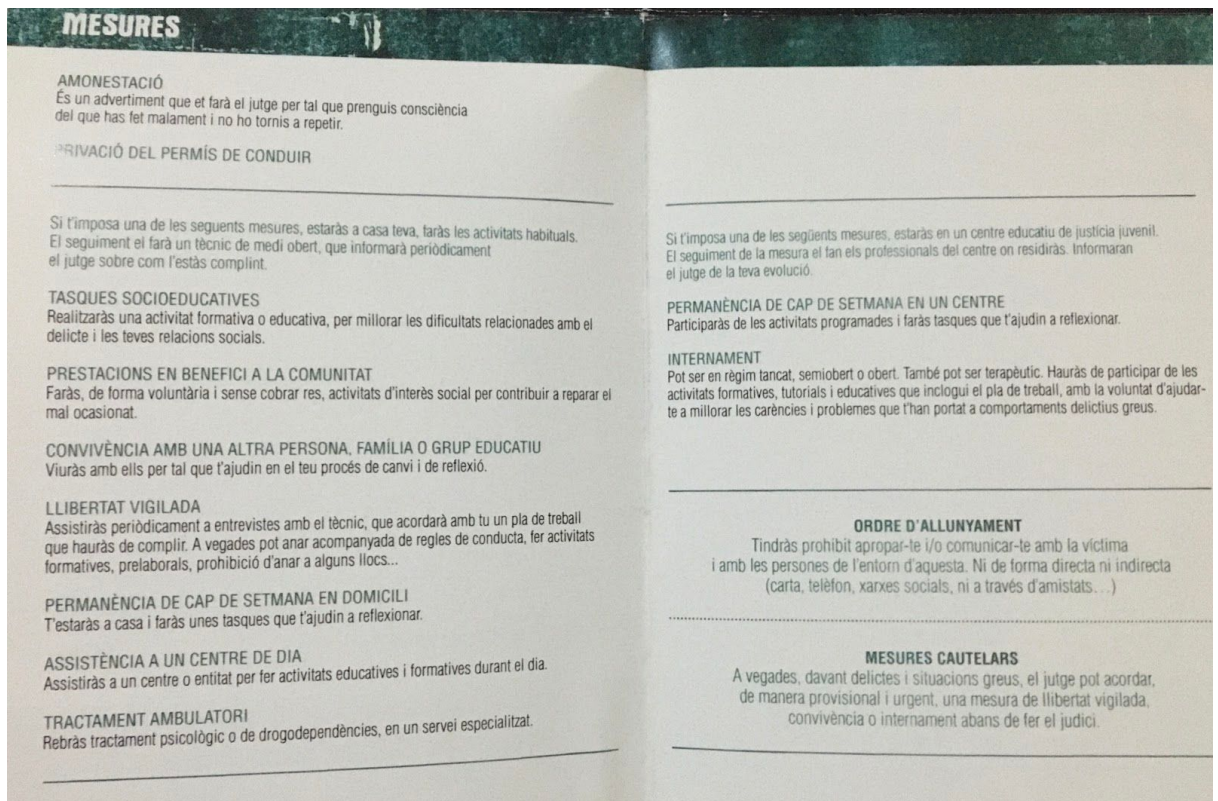
Presentar reclamacions, peticions i suggeriments. I rebre resposta, al més aviat possible.

Col·laborar en l'obtenció d'informació.

Fer-te responsable de les teves decisions i respectar els acords.

Si vols presentar una reclamació o suggeriment, ho pots fer a:
SMAT o Fiscalia de Menors (trobaràs les adreces al darrere)

També et pots adreçar a:
Sindic de Greuges | www.sindic.cat
Passeig Lluís Companys 7, 08003 Barcelona. Telèfon: 93 301 80 75

Nosaltres ens basem sobretot tota l'estona en la Llei reguladora de la responsabilitat penal dels menors, que és la Llei 5/2000, que és una Llei ja antiga però és una Llei que està molt bé.

En aquesta Llei ja es diu que quan un menor es denunciat, anem a posar un cas, s'han produït uns danys; 3 joves han entrar en el jardí d'algú i han fet desrosses. Aleshores els perjudicats se'n van als mossos i els mossos posen la denúncia. LLavors arriba a fiscalia i el fiscal és qui incoa, és diferent a menors que a adults. El fiscal és qui rep la denúncia i el fiscal és qui dius: això no ho tiro endavant-hi ha moltes denúncies que no prosperen-, es queda aquí o sí, obro expedient. Si s'obra expedient vol dir que ja tens un dossier a justícia, i això vol dir que ja s'haurà de resoldre d'alguna manera, o amb mediació o amb assessorament.

Si passa a mediació, on entrem en la justícia restaurativa, intentem que hi hagi un acord entre el que ara són els investigats-que sempre els investigats que treballarem són de 14 fins a 18 anys (el que abans deiem infractors ara el Codi penal parla d'investigats) amb la part perjudicada i el que fem nosaltres des de mediació, dit així molt sintèticament, és arribar a un acord de quina manera es resol el dany que s'ha produït, ja siguin danys materials, ja siguin lesions, ja siguin intents d'homicidi, és a dir, tots els possibles danys que es puguin produir, s'arriba a un acord entre les dues parts si és que els perjudicats o víctimes volen.

Aquesta seria la banda de mediació: arribem a un acord i l'acord en què arriben les parts es trasllada a la fiscalia i la fiscalia, com que és una mediació penal, ha de donar l'Ok final; la fiscalia ha de dir: accepto aquesta reparació que s'ha dut a terme i això finalitza aquí. Ja no hi ha judici. Aquesta és una via, de la que després parlarem, que és una via restaurativa. L'altra via és la de l'assessorament. Imagineu que arriba un noi que l'han detingut, és un noi que ja té 6 expedients a justícia, és un noi que està en escalada i que no para de delinquir, aleshores quan arriba el menor, a l'ofici posa si el fiscal obre la porta a la possibilitat de fer una mediació o si directament ha d'anar a judici. El que dèiem, un nano que porta molts expedients i està molt actuator, veiem que no està preparat per fer una reparació, er tant, ha d'anar a judici perquè el que volem és parar-lo, el que vol la justícia juvenil és que s'aturi la reincidència, que no vagi actuant i que no arribi a la justícia d'adults. Aleshores si va a assessorament, primer de tot la llei diu que tot menor que és denunciat abans ha de passar a l'equip tècnic perquè li facin un informe, que sèrie el programa d'assessorament, ell programa en què es fa un estudi psicosocial del menor i de la seva família. En aquest informe es veu, amb un genograma de com i amb qui viu la família, de què estudia, si consumeix tòxics, si està treballant, si té una conducta delictiva, és a dir, es fa una anàlisi de la situació de risc del jove.

Tot cas que va a judici hi ha un informe d'assessorament en què s'analitza el menor i la seva família, sobretot el jove; es parla amb els pares per veure com està... amb aquest informe es vol que el jutge sàpiga, a vegades hi ha nanos que per exemple fan delictes petits com és robar una cosa petita però que a la que comencem a veure la situació del nano veiem que està molt malament, que hi ha una situació de risc molt important, aleshores, en el moment del judici es té en compte l'informe, de com veiem que està el nano més la gravetat dels fets. Com que és una justícia pràcticament educativa es vol ajudar al nano i posar-li la mesura que més bé li serveixi. Amb l'informe i el que ha fet aquest noi aniria a judici, sempre amb advocat, pot ser que el facin responsable o que l'absolguin. Si el fan innocent o l'absolen ja no passa res més. Sempre abans del judici el fiscal fa una proposta de mesura, llegeix l'informe del tècnic i veu com està aquell nano i ell valora: amb la gravetat dels fets i com està el nano, el fiscal proposa una llibertat vigilada, per exemple, fa una proposta i a vegades els nanos abans d'entrar a judici diuen: ja em conformo perquè no vull entrar a judici, ja sé que ho he fet. A vegades no hi ha judici i els rebaixen una mica la pena.

Si va a judici quines mesures hi ha, explicades breument?

En el cas que et facin responsable, la primera mesura que hi ha i la més lleu és una amonestació, és a dir, que la jutgessa en viu, et fa com un advertiment. Després hi ha per exemple, privació del carnet de conduir. Després hi ha prestacions en benefici de la comunitat, que vol dir com si fessin treballs comunitaris. Després també hi ha taques socioeducatives, això vol dir nanos que tenen problemes de salut mental, de tòxics, de control d'impulsos. Es detecta quina és la problemàtica més gran i es porta a terme. Després hi ha internament, el que ara en diem un grup educatiu, que vol dir, per exemple nanos de casos de violència filo-parental, nanos que agredeixen els seus pares que els porten caps de setmana a un centre especial; i després, hi ha llibertat vigilada, com l'estrella de les mesures. Vol dir que el nano que condemnen li fan una mesura que consisteix a fer-li un seguiment durant 3 mesos, 6 mesos, 1 any.

Quan hi ha una situació de risc i veiem que un nano comença a cometre delictes amb violència se li fa un seguiment, que el fa l'equip de medi obert, un equip especialitzat que treballa només amb joves que vol introduir canvis, és a dir, veure si treballa i ajudar-lo, donar-li un recolzament que potser no té per part de la seva família, treballar els fets que han passat perquè no hi hagi reincidència.

Es fa tot aquest seguiment i de tot aquest seguiment s'informa el jutge. Per exemple, el nano no s'ha presentat a les entrevistes, hi hauria unde condemna perquè si t'han condemnat a llibertat vigilada, ho has de complir. Per tant, es fa un seguiment amb el qual la jutge sap en tot moment aquell nano com està, que està fent, si està fent el seguiment, el treball... I després hi ha el que són centres d'internament, el centre de Montilivi per exemple que ha tornat a obrir. Els centres poden ser oberts, semioberts o tancats, només els centres de joves que depenen de justícia. Obert vol dir que hi van de manera puntual, semiobert vol dir que ja hi dormen i tancat vol dir que estan com si fos una presó de joves.

Darrerament ens estan arribant molts casos de temes d'abusos sexuals i com que hi ha tot aquest moviment doncs la gent s'atreveix més a denunciar.

Doncs ara hi ha un nou programa aquí a l'equip que s'ocupa d'atendre a les víctimes però qualsevol víctima rep aquest full informatiu.

1 Qui som?

- Som un servei gratuït que ofereix atenció, suport i orientació a les víctimes i persones perjudicades per un delicte o falta.
- Som el PUNT DE COORDINACIÓ de les ordres de protecció de les víctimes de violència domèstica que adopten els òrgans judicials a Catalunya.

2 Què t'ofereim?

Informació i assessorament

- T'assessorem dels teus drets des d'abans d'interposar denúncia fins a la resolució judicial.
- T'informem del significat de les ordres de protecció.
- T'informem sobre com sol·licitar una ordre de protecció.
- T'assessorem en relació amb el teu paper en el procés judicial i els teus drets com a víctima.
- T'informem en relació amb el dret a assistència jurídica gratuïta i el torn d'ofici.
- T'informem dels ajuts econòmics a què pots tenir dret per haver patit determinats delictes.
- T'informem al llarg del procediment judicial i en particular:
 - T'ajudem a preparar-te per a l'acte del judici oral.
 - Demanem les mesures de protecció necessàries per garantir la teva intimitat i seguretat (principalment en agressions sexuals i violència domèstica).
 - Assistim amb tu, si és necessari, als actes judicials.

3

- Si tens una ordre de protecció t'informem del contingut i durada de les mesures acordades així com sobre la situació penitenciària de l'imputat/ada.

Suport emocional i atenció psicològica

- T'ajudem a definir i resoldre amb autonomia la teva situació personal.
- T'ajudem en el procés de recuperació oferint-te orientació i atenció psicològica per pal·liar les seqüeles del delicte.

Derivació i coordinació amb recursos de la xarxa comunitària

T'ajudem a contactar amb els serveis de la xarxa social i/o assistencial i recursos especialitzats que et puguin ajudar.

Els nostres compromisos

- Oferir una resposta àgil i especialitzada a les teves consultes.
- Atenció personalitzada: des del primer moment tindràs un/a professional de referència.
- Donem suport a la teva iniciativa i treballarem d'acord amb les teves necessitats, respectant en tot moment les teves decisions.
- Compltem amb espais adients per atendre't i garantir la teva intimitat.

A l'Oficina d'Atenció a la Victima del Delicte et podem ajudar.
Pots adreçar-te personalment o mitjançant els teus representants a les diferents oficines, o bé trucar-nos per telèfon.

Bé doncs, resumidament, així és com funciona la mediació i reparació penal de menors. Espero que us hagi servit d'ajuda i us vagi bé el treball.

